

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова**

«Затверджую»

Ректор НУК ім. адм. Макарова

_____Євген ТРУШЛЯКОВ

**З В І Т
ПРО РОБОТУ БІБЛІОТЕКИ
за 2023 рік**

Миколаїв, 2024

ЗМІСТ

ОСНОВНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВУ БІБЛІОТЕКУ	3
ВСТУП.....	4
Нове у роботі.....	5
Таблиця основних статистичних показників роботи бібліотеки НУК ім. адм. Макарова за 2023 рік Повна назва бібліотеки – бібліотека Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова.	10
1. Розвиток колекції інформаційних ресурсів.....	18
1.1 Комплектування та облік.....	18
1.2. Організація бібліотечного фонду.....	22
1.3 Робота зі збереження бібліотечного фонду	25
1.4 Цифрові активи Наукової бібліотеки: створення, формування, організація доступу	25
2. Організація обслуговування користувачів.....	29
2.1. Кількісні показники обслуговування користувачів	29
2.2. Виховна, комунікативна та інформаційно-пізнавальна діяльність	33
2.3 Створення комфортних умов для користувачів	37
3. Довідково-бібліографічне та інформаційне забезпечення потреб користувачів.....	38
3.1 Стан довідково-пошукового апарату	38
3.2 Довідково-бібліографічне обслуговування.....	38
3.3 Інформаційно-бібліографічне обслуговування	40
3.4 Підготовка бібліографічних покажчиків.....	41
3.5 Формування інформаційної культури	41
4. Інформаційна підтримка освіти та досліджень.....	41
4.1 Формування серед університетської спільноти правил академічної доброчесності як основи якості освіти.....	41
4.2 Сприяння підвищенню публікаційної активності науковців НУК.....	42
5. Маркетингова діяльність	44
5.1 Реклама бібліотеки, інформаційних ресурсів та бібліотечного сервісу.....	44
5.2 Дослідницька діяльність.....	46
5.3 Видавнича діяльність	47
6. Менеджмент.....	47
6.1 Бібліотечні працівники	47
6.2 Методичне забезпечення бібліотечної діяльності.....	49
6.2.1. Додаткова бібліотечна освіта. Система підвищення кваліфікації	49
6.2.2 Методико-консультаційна допомога	51
6.3 Аналітична діяльність.....	52
6.4 Участь у професійних заходах	52
7. Робота Методичного об'єднання бібліотек ЗВО м. Миколаєва	53
7.1 Робота Ради методичного об'єднання	54
7.2 Комплексні масові заходи бібліотек МО	54
8. Професійне партнерство	55
9. Бібліотечна рада і участь громадськості у діяльності бібліотеки.....	56
10. Автоматизація бібліотечних процесів. Використання комп'ютерних технологій.....	56
11. Матеріально-технічна база	57

ОСНОВНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВУ БІБЛІОТЕКУ

Відомче підпорядкування ЗВО	Міністерство освіти і науки України
Повна назва і адреса ЗВО	Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, 54007, м. Миколаїв, проспект Героїв України, 9
Повна назва і адреса бібліотеки	Наукова бібліотека Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, 54007, м. Миколаїв, проспект Героїв України, 9
РЕКТОР ЗВО	Трушляков Євген Іванович
Контактні телефони: службовий факс ел. пошта	(0512) 709-100 (0512) 424-652 rector@nuos.edu.ua
ДИРЕКТОР НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ	Костирко Тамара Миколаївна
Контактні телефони: службовий факс ел. пошта	(0512) 709-100-428 (0512) 424-652 lib@nuos.edu.ua
Рік заснування бібліотеки	1920
Група по оплаті праці	I

ВСТУП

Наукова бібліотека НУК ім. адм. Макарова – невід’ємна частина інформаційного середовища університету, його ресурсний, науково-інформаційний, комунікативний і соціально-культурний центр. У складних реаліях воєнного часу, змін, що відбуваються у всіх сферах суспільного життя, освітній та науковій сферах закладів вищої освіти (ЗВО) значна увага приділялась якості та оперативності впровадження нових підходів до інформаційно-бібліотечного забезпечення освітніх, інформаційних, науково-дослідних, культурних потреб студентів, викладачів, науковців, співробітників університету на принципах доступності, оперативності, інформативності, комфортності.

Основними напрямками роботи у звітному році були:

- формування колекції актуальних інформаційних ресурсів для навчання, викладання, дослідження, розвитку, управління освітнім та науковим процесами;
- робота з оптимізації та актуалізації бібліотечних фондів у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України відповідно до рекомендацій Міністерства культури та інформаційної політики України;
- забезпечення онлайн- та офлайн-доступу користувачів до науково-освітніх ресурсів, підвищення рівня обслуговування користувачів шляхом вдосконалення цифрового контенту та сервісних послуг з урахуванням сучасних викликів;
- формування комплексу знань, вмінь та практичних навичок, необхідних для ефективної навчальної, викладацької та науково-дослідної діяльності;
- поширення результатів наукових досліджень вчених університету у світовий науковий інфопростор та забезпечення стійкого доступу до них;
- підтримка публікаційної активності вчених університету, актуалізація авторських профілів у світових реєстрах унікальних ідентифікаторів авторів-науковців;
- сприяння формуванню та підвищенню рівня інформаційної, цифрової, медійної грамотності, інформаційної гігієни та академічної доброчесності серед здобувачів освіти;
- організація соціокультурних заходів, що сприяли культурному, національно-патріотичному вихованню, популяризації національних традицій;
- розвиток та удосконалення компетентностей кадрового складу НБ.

Нове у роботі
Наукової бібліотеки НУК ім.адм.Макарова

I. Сприяння підвищенню публікаційної активності вчених.

У 2023 році Науковою бібліотекою була проведена наступна робота:

1. Проведено моніторинги:

- публікаційної активності науковців університету за п'ятирічний період (2018–2023 роки) у виданнях, що входять до міжнародних баз даних наукових цитувань Scopus та Web of Science,
- основних бібліометричних показників (кількість публікацій, кількість цитувань, індекс Гірша) університету в цілому та окремих науковців усіх структурних підрозділів, відповідно до даних міжнародних наукометричних баз Scopus, Web of Science.
- другий етап дослідження «Публікаційна активність здобувачів наукових ступенів PhD у НУК ім. адм. Макарова на основі даних наукометричних БД Scopus і Web of Science» <https://eir.nuos.edu.ua/handle/123456789/7148>.

2. Підготовлено методичні рекомендації:

Костирко, Т. М. Методичні рекомендації щодо створення бібліометричного профілю науковця для здобувачів наукових ступенів: другого (магістерського) – магістра; третього (освітньо-наукового) – доктора філософії; наукового рівня – доктора наук / уклад. : Т. М. Костирко, С. В. Ларенкова, С. Ю. Гординець. – Миколаїв : НУК, 2023. – 37 с. – URL: <https://eir.nuos.edu.ua/handle/123456789/7543>

- Підготовлено (для звіту МОН) та заповнено таблиці (Excel) «Наукові, науково-педагогічні працівники, які мають не менше п'яти наукових публікацій у періодичних виданнях, які на час публікації було включено до наукометричних баз Scopus або Web of Science».
- Підготовлено списки публікаційної активності науковців університету за п'ятирічний період (2018–2023 рр) із зазначенням основних наукометричних показників (кількість публікацій, кількість цитувань, індекс Гірша) окремих науковців усіх структурних підрозділів, відповідно до даних міжнародних наукометричних баз Scopus, Web of Science (до звіту проректора з наукової діяльності).
- Для Державної атестації закладів вищої освіти в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності підготовлено списки наукових статей по роках, в яких представлено показники оцінки результативності НУК ім. адм. Макарова за п'ять останніх років за наступними напрямками: технічні, суспільні науки, гуманітарні науки та мистецтво, природничі та математичні, відповідно до даних міжнародних наукометричних баз Scopus, Web of Science. Оновлено та доопрацьовано списки за 2020-2022 рр., підготовлено списки за 2023 р.
- Проведено адміністрування профілів університету в БД Scopus та Web of Science. Укладено аналітичні довідки щодо основних бібліометричних показників працівників кафедр.
- Проведено актуалізацію авторських профілів у світових реєстрах унікальних ідентифікаторів авторів-науковців Google Академія, ResearchID, ORCID.
- Підготовлено та проведено семінари «Академічна доброчесність та електронні ресурси для науки і освіти» та «Академічна доброчесність. Формування навичок академічного письма» та консультації з використання баз даних Scopus та Web of Science, підготовки та подання наукових статей для науково-педагогічних працівників, аспірантів, магістрантів.

II. Участь в акредитації освітніх програм НАЗЯВО

Підготовлено інформаційні матеріали для акредитації освітніх програм кафедри двигунів внутрішнього згоряння Машинобудівного навчально-наукового інституту НУК ім. адм. Макарова, коледжу Корабелів. Для кожної освітньої програми підготовлено пакет документів з

інформаційного забезпечення дисциплін навчальних планів.

III. Формування серед університетської спільноти правил академічної доброчесності як основи якості освіти

Заходи з популяризації принципів академічної доброчесності проводились у двох напрямках: серед здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників. Зокрема, серед здобувачів освіти організовувались диференційовано: для студентів початкового (молодший бакалавр), першого (бакалавр), другого (магістр) та третього рівнів вищої освіти (кандидат наук, PhD). Інформація про етичні стандарти в академічному середовищі надавалася, враховуючи специфіку кожного рівня освіти.

Так, для студентів початкового рівня освіти проводилися онлайн-лекції «Академічна доброчесність: курс для здобувачів освіти» та «Основи інформаційної культури». За звітний період лекції були прочитані для здобувачів освіти Навчально-наукового гуманітарного інституту (061 «Журналістика», 053 «Психологія», 035 «Лінгвістика»), Факультету економіки моря (073 «Менеджмент», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»), Навчально-наукового машинобудівного інституту (135 «Суднобудування»), Навчально-наукового інституту автоматики та електротехніки (271 «Морський та внутрішній водний транспорт»). Всього підготовлено і прочитано 28 лекцій.

На сайті Наукової бібліотеки <http://lib.nuos.edu.ua> у розділах «Студенту» та «Науковцю» систематично оновлювалось актуальною інформацією рубрики «Академічна доброчесність».

Науковою бібліотекою здійснювалась перевірка кваліфікаційних робіт студентів та публікацій науковців університету на плагіат за допомогою сервісу Unicheck від компанії «Антиплагіат». Протягом 2023 р. було здійснено технічну перевірку на наявність текстових збігів/ідентичності/схожості з іншими текстами з використанням Антиплагіатної інтернет-системи Unicheck 1 665 робіт (28 наукових статей та 1 637 кваліфікаційних робіт студентів).

IV. Робота з наповнення та редакції інституційного репозитарію НУК ім. адм. Макарова (DSpace)

У звітному році відбувся перехід на оновлену версію DSpace 7.6.1. Серед переваг – сучасний інтерфейс, пристосованість до перегляду на мобільних пристроях та спрощений алгоритм пошуку по фондах репозитарію. Завдяки оновленій версії репозитарію, НУК ім. адм. Макарова у травні 2023 р. мав можливість підписати заяву та скласти угоду на приєднання університету до Консорціуму ORCID.

Протягом 2023 року проведено технічну роботу з налаштування параметрів внутрішніх статистичних показників оновленої веб-сторінки репозитарію. У звітному році статистика відвідування веб-сторінки репозитарію здійснювалася за допомогою інструментів Google Analytics. У звітному році фонд репозитарію збільшено на 1 202 док. Зростання кількості користувачів та звернень до сторінки DSpace свідчить про актуальність та зручне використання платформи з будь-якого куточку світу.

Протягом року співробітниками бібліотеки було надано науково-педагогічним працівникам університету понад 1 200 кваліфікованих консультацій з питань самоархівування наукових та навчальних праць. В умовах воєнного стану консультації надавалися переважно в онлайн-режимі.

V. Автоматизація бібліотечно-інформаційних процесів. АБІС «УФД/Бібліотека»

З метою модернізації програмного забезпечення в поточному році університетом було придбано оновлену версію автоматизованої бібліотечно-інформаційної системи «УФД/Бібліотека», яка включає додаткові компоненти (окремі програмні модулі) такі, як WEB модуль, Android модуль, модуль контролю доступу, авторизація користувачів та інше. У 2023 році бібліотека НУК перейшла на обслуговування та зберігання даних Електронного каталогу на сервері ТОВ «Український фондівий дім» (м. Київ), який є розробником АБІС «УФД/Бібліотека». Це посилює нашу стійкість до технічних збоїв та дозволило використовувати розширені можливості підтримки, отримати доступ до нових послуг для майбутніх вимог розвитку.

На сайті бібліотеки розміщено посилання на оновлений Електронний каталог <https://ush.kiev.ua:8443/mknuk/>.

VI. Проектна діяльність

Участь у проєкті Міністерства цифрової трансформації «Дія. Цифрова освіта».

У 2023 році оновлено інформацію про бібліотеку, як Хаб цифрової освіти, що відображена на порталі Мінцифри «Дія.Освіта». Для підвищення рівня медійно-інформаційної грамотності користувачів протягом року та в межах #AllDigitalWeek 2023, «Місяця цифрової грамотності», Всесвітнього тижня медіаграмотності була зроблена наступна робота:

- на сайті бібліотеки у розділі «Інтернет-ресурси» оновлено сторінку «Цифрова грамотність», де представлено digital проєкти, освітні курси, рамку цифрової компетентності та багато іншого, що сприяє розвитку цифрової та медіаграмотності користувачів;
- надавались консультації користувачам з розвитку цифрових навичок, популяризувались освітні серіали, представлені на онлайн-платформі з цифрової грамотності <https://osvita.djia.gov.ua/courses>;
- фахівці бібліотеки взяли участь в онлайн-семінарах, вебінарах з цифрової освіти.

VII. Наукова діяльність

Публікації у наукових та фахових виданнях:

Kostyrko, T. M. Formation and Use of Open Access Resources in University Libraries during the Pandemic and Martial Law in Ukraine / T. Kostyrko, H. Shemaieva // Conf. Proceedings «University Library at a New Stage of Social Communications Development». – Дніпро, 2022. – Вип. 7. – URL: <http://unilibnsd.diit.edu.ua/> (проіндексовано у БД SCOPUS у 2023 році).

SHEMAIEVA, H. V., KOSTYRKO, T. M., & GRABAR, N. H. (2023). International Cooperation in the Sphere of LIS: Analysing the Materials of the BOBCATSSS Conference. University Library at a New Stage of Social Communications Development. Conference Proceedings, (8), 9–21. https://doi.org/10.15802/unilib/2023_293780 (видання проіндексовано у SCOPUS).

Костирко, Т. М. Профіль науковця в системах ідентифікації як показник публікаційної активності вченого: роль бібліотеки університету / Т. М. Костирко, І. В. Бондар // Бібліотечний Меркурій. – 2023. – Вип. 2 (30). – С. 113–124 (фахове видання).

Підготовлено та видано методичні рекомендації:

- Костирко, Т. М. Методичні рекомендації щодо створення бібліометричного профілю науковця для здобувачів наукових ступенів: другого (магістерського) – магістра; третього (освітньо-наукового) – доктора філософії; наукового рівня – доктора наук / уклад. : Т. М. Костирко, С. В. Ларенкова, С. Ю. Гординець. – Миколаїв : НУК, 2023. – 37 с. – URL: <https://eir.nuos.edu.ua/handle/123456789/7543>

Участь у науково-практичних конференціях, семінарах:

- **VIII Міжнародна конференція «University Library at a New Stage of Social Communications Development»**

Topic 2023 «Library and knowledge management in times of crisis» (5–6 жовтня 2023 р.), Наукова бібліотека Українського державного університету науки і технологій (м. Дніпро)

- ✓ Шемаєва, Г. В. Міжнародна професійна взаємодія у бібліотечно-інформаційній сфері / Г. В. Шемаєва, Т. М. Костирко, Н. Г. Грабар // Матеріали VIII міжнар. конф. "University Library at a new Stage of Social Communications Development". – Дніпро : Наук. б-ка УДУНТ, 2023. – URL: http://conflib.diit.edu.ua/Conf_univ_Library_2023/paper/view/28955/16849

- **XIV Міжнародна науково-технічна конференція «Інновації в суднобудуванні та океанотехніці» (НУК ім.адм.Макарова, Миколаїв)**

- ✓ Костирко, Т. М. Публікаційна активність здобувачів наукового ступеня PhD як оцінка їх наукової діяльності = Publication activity of PhD degree holders as an assessment of their scientific activity / Т. М. Костирко, К. С. Білоножко // Матеріали XIV міжнар. наук.-техн. конф. «Інновації в суднобудуванні та океанотехніці». – Миколаїв : НУК, 2023. – С. 551–555. – URL: <https://eir.nuos.edu.ua/handle/123456789/7148>
- **Науково-практичний семінар «Трансформація діяльності бібліотек ЗВО в період глобальних викликів» (23 листопада 2023 р.), Наукова бібліотека НУК ім. адм. Макарова, м. Миколаїв**
 - ✓ Костирко, Т. М. Бібліотеки України. Візія майбутнього / Т. М. Костирко // Матеріали наук.-практ. семінару «Трансформація діяльності бібліотек ЗВО в період глобальних викликів». – Миколаїв : НУК, 2023. – URI: <https://eir.nuos.edu.ua/handle/123456789/7696>
 - ✓ Белодєд, О. В. Миколаївські бібліотеки закладів вищої освіти в період глобальних викликів (аналіз діяльності 2020–2022 рр.) / О. В. Белодєд // Матеріали наук.-практ. семінару «Трансформація діяльності бібліотек ЗВО в період глобальних викликів». – Миколаїв : НУК, 2023. – URI: <https://eir.nuos.edu.ua/handle/123456789/7700>
 - ✓ Мігунова, Т. С. Мем як чинник промоції читання та бібліотеки: теоретичний аспект та пропозиції до застосування / Т. С. Мігунова // Матеріали наук.-практ. семінару «Трансформація діяльності бібліотек ЗВО в період глобальних викликів». – Миколаїв : НУК, 2023. – URI: <https://eir.nuos.edu.ua/handle/123456789/7697>

Проведено дослідження:

- другий етап моніторингу «Публікаційна активність здобувачів наукових ступенів PhD у НУК ім. адм. Макарова на основі даних наукометричних БД Scopus і Web of Science». Результати дослідження опубліковані в матеріалах XIV Міжнародної науково-технічної конференції «Інновації в суднобудуванні та океанотехніці». – Миколаїв : НУК, 2023. – С. 551–555;
- «Миколаївські бібліотеки закладів вищої освіти в період глобальних викликів (аналіз діяльності 2020–2022 рр.)». Матеріали розміщені на сайті Наукової бібліотеки <http://lib.nuos.edu.ua/>, у розділі «Наукова діяльність».

Підготовлено бібліографічний покажчик:

Марцінковський Ігор Богданович (до 65-річчя від дня народження) [Електронний ресурс] : бібліогр. покажчик / уклад. Т. С. Панченко ; за ред. Т. М. Костирко. – Миколаїв : НУК, 2023. – 52 с. – Режим доступу : <http://lib.nuos.edu.ua/>

Підготовлено:

- «Інструкцію про порядок обліку, зберігання, списання та вилучення кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти».

VIII. Підвищення професійної компетентності фахівців

Науковою бібліотекою НУК ім. адм.Макарова, обласним методичним центром бібліотек ЗВО м. Миколаєва, було організовано та проведено **науково-практичний семінар «Трансформація діяльності бібліотек ЗВО в період глобальних викликів»**. Вперше за період пандемії і дії військового стану захід пройшов в режимі офлайн. У роботі семінару взяли участь більше 30 учасників – керівники та провідні фахівці бібліотек закладів вищої освіти Миколаєва, що входять до складу методичного об'єднання. На семінарі були представлені доповіді та виступи співробітників НБ, які висвітлювали аналіз роботи бібліотек МО за 2020-2022рр. та нагальні практичні аспекти функціонування бібліотек ЗВО.

Досвід роботи Наукової бібліотеки НУК ім. адм. Макарова було висвітлено у доповідях та виступах:

- «Бібліотеки України. Візія майбутнього» – Т. М. Костирко, директор Наукової бібліотеки, кандидат наук із соціальних комунікацій;

- «Миколаївські бібліотеки закладів вищої освіти в період глобальних викликів (аналіз діяльності 2020–2022рр)» – О. В. Белодєд, заступник директора Наукової бібліотеки НУК ім. адм. Макарова з наукової роботи;
- «Мем як чинник промоції читання та бібліотеки: теоретичний аспект та пропозиції до застосування» – Т. С. Мігунова, провідний методист відділу бібліотечного маркетингу, інноваційної та методичної роботи Наукової бібліотеки НУК ім. адм. Макарова.

Директор Наукової бібліотеки Костирко Т. М. наживо взяла участь в одній з найвагоміших бібліотечних подій України – **XIII Львівському міжнародному бібліотечному форумі «Бібліотека вільних людей»**. Співробітники бібліотеки долучилися до участі у форумі в онлайн-форматі.

Використовуючи можливості інтернет-сервісів, працівники НБ НУК ім. адм. Макарова брали віртуальну участь у бібліотечному житті країни та світу, упродовж року підвищували свою кваліфікацію шляхом участі у наукових та науково-практичних конференціях, семінарах, тренінгах на платформах різних наукових та науково-освітніх установ (форма участі – слухач).

ІХ. Соціокультурна діяльність

У звітному році значну увагу було приділено популяризації української книги, творчості місцевих авторів. Серед проведених заходів можна відзначити:

- Творчу зустріч «Життя, сповнене подій»
- Тематичну годину «Книга та сучасність»
- День першокурсника «Відкриваючи горизонти знань».
- Пізнавальний захід «Мій рідний край – моя земля», присвячений Дню міста-героя Миколаєва.

- Рекламно-інформаційний захід «Святковий бібліосвіт університетської книгозбірні»
- Відкритий перегляд сучасної української літератури та краєзнавчих видань з фонду Наукової бібліотеки «Бути своїми».

З метою поширення знань про досягнення університету та наукові здобутки вчених, висвітленню їх ролі у розвитку науки краю, держави були організовані наступні заходи:

- «Від студента до ректора» (до ювілею Є. І. Трушлякова, ректора НУК ім. адм. Макарова)
- «Наукова, технічна та інноваційна діяльність професора Сергія Івановича Сербіна»
- «Легендарні імена НУК»,
- «Унікальність науково-технічної та інноваційної діяльності професора Віктора Михайловича Горбова»,

• «Наука та освіта НУК ім. адмірала Макарова: сучасні досягнення – інвестиції в майбутнє» (на виставці були представлені монографії, підручники, наукові періодичні видання, матеріали конференцій, література іноземними мовами та видання – переможці різних конкурсів, авторами яких є як науковці зі світовим ім'ям, так і молоді вчені НУК. З матеріалами виставки ознайомився Міністр освіти і науки України Оксен Лісовий, члени Вчених рад НУК ім. адм. Макарова та МНУ ім. В.О.Сухомлинського.

З метою інформаційного забезпечення навчального процесу було проведено цікаві заходи, серед них:

- Онлайн-тьюторіал «Продовжуючи справу Рудольфа Дізеля»;
- «Вересневі зустрічі зі студентами-першокурсниками та старшокурсниками».

Таблиця основних статистичних показників роботи бібліотеки НУК ім. адм. Макарова за 2023 рік **Повна назва бібліотеки – бібліотека Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова**

Повна назва бібліотеки – бібліотека Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова			
	Наукова бібліотека	Філії бібліотеки	Всього
2. Група по оплаті праці	I		
3. Бібліотечні фонди, всього примірників	758 724	154 228	912 952
у т.ч. рідкісних та цінних документів	2 693	–	2 693
3.1 за видами:			
3.1.1 книг	538 425	140 803	679 228
3.1.2 періодичних видань (журнали / газети)	122 952 / 290	2 692 / 30	125 644 / 320
3.1.2.1 у т.ч. журналів – примірників	122 952	2 692	125 644
3.1.2.2 у т.ч. газет – річних комплектів – <i>(без сумарного обліку)</i>	290	30	320
3.1.3 неопублікованих документів	5 730	–	5 730
3.1.4 електронних носіїв із записом	1 713	118	1 831
3.1.5 мережних локальних документів, що доступні користувачам бібліотеки (не службові) – <i>(без сумарного обліку)</i>	–	–	–
3.1.5.1 у т.ч. із відкритим доступом	–	–	–
3.1.6 інших документів	89 904	10 615	100 519
3.2 за мовами:			
3.2.1 державною мовою	161 820	38 191	200 011
3.2.2 іноземними мовами	596 904	116 037	712 941
3.2.2.1 у т.ч. російською мовою	567 458	114 202	681 660
3.3 за цільовим призначенням:			
3.3.1 наукових видань	95 639	1 017	96 656
3.3.2 навчальних видань	378 982	147 731	526 713
3.3.2.1 у т.ч. в електронній формі (дискети, оптичні диски + локальні мережні документи)	1 295	118	1 413
3.3.3 літературно-художніх видань	37 365	3 410	40 775
4. Електронні ресурси			
4.1 мережні віддалені ресурси			
4.1.1 ліцензійні ресурси передплачені (придбані)			
4.1.1.1 кількість придбаних (передплачених) БД	–	–	–
4.1.1.1.1. з них: повнотекстових БД	–	–	–
4.1.1.2 кількість унікальних назв книг, журналів, ін.	–	–	–

за національною передплатою надання доступу до БД (Scopus, Web of Science, ScienceDirect)	3	–	3
з них: повнотекстових БД	1	–	1
<i>4.1.2 ліцензійні ресурси тестового доступу</i>			
4.1.2.1 кількість тестових БД	5	–	5
4.1.2.2 кількість унікальних назв книг, журналів, ін.	41 954	–	41 954
<i>4.1.3 ресурси відкритого доступу</i>			
4.1.3.1 к-ть посилань на унікальні безкоштовні інтернет-ресурси, які б-ка внесла до свого онлайн-каталогу або БД	–	–	–
<i>4.2 бази даних (власні)</i>			
4.2.1 кількість власних БД	1	1	2
4.2.2 обсяг власних БД (кількість бібліографічних записів)	136 698	22 722	159 420
4.2.2.1 з них: записів у Електронному каталозі	136 698	22 722	159 420
4.2.2.2 к-ть введених записів до ЕК за рік	5 333	–	5 333
4.2.2.3 к-ть звернень до ЕК	20 512	201	20 713
4.2.3 к-ть оцифрованих документів за рік	–	–	–
4.2.3.1 у т. ч. сторінок	–	–	–
4.2.4 Кількість оцифрованих документів всього за весь період роботи в цьому напрямі	46	–	46
<i>4.3 бібліотечний вебсайт (вказати власний чи на сайті ВНЗ)</i>	власний	–	–
4.3.1 URL вебсайту	http://lib.nuos.edu.ua/	–	–
4.3.2 кількість звернень	34 342	196	34 538
<i>4.4 інституційний репозитарій</i>			
4.4.1 назва репозитарію	Електронний інституційний репозитарій НУК	–	Електронний інституційний репозитарій НУК
4.4.2 URL репозитарію	http://eir.nuos.edu.ua/	–	http://eir.nuos.edu.ua/
4.4.3 к-ть представлених документів (записів)	6 705	–	6 705
4.4.4 к-ть звернень	12 337	–	12 337
<i>4.5 інші вебресурси бібліотеки</i>			
4.5.1 кількість вебсайтів(за виключенням п.4.3), які підтримує бібліотека	17	–	17
4.5.2 кількість звернень	5 528	–	5 528
5. Надійшло документів			

всього примірників	509	–	509
всього назв	372	–	372
5.1 за видами:			
5.1.1 книг – примірників	406	–	406
5.1.2 книг – назв	342	–	342
5.1.3 періодичних видань (журнали / газети)	100 / 2	–	100 / 2
5.1.3.1 у т. ч. журналів – примірників	100	–	100
5.1.3.2 у т. ч. газет – річних комплектів (без сумарного обліку)	2	–	2
5.1.4 неопублікованих документів – примірників	–	–	–
5.1.5 електронних носіїв із записом – примірників / назв	3	–	3
5.1.6 мережних локальних документів (без сумарного обліку)	–	–	–
5.1.7 інших документів	–	–	–
5.2 за мовами:			
5.2.1 державною мовою – примірників	343	–	343
5.2.2 іноземними мовами – примірників	166	–	166
5.2.2.1 у т. ч. російською мовою – примірників	41	–	41
5.3 за цільовим призначенням:			
5.3.1 наукових видань – примірників	21	–	21
5.3.2 навчальних видань – примірників	49	–	49
5.3.2.1 у т.ч. в електронній формі (дискети, оптичні диски + локальні мережні документи)	–	–	–
5.3.3 літературно-художніх видань – примірників	88	–	88
6. Обмінний фонд, всього примірників	119 200	–	119 200
6.1 у т.ч. надійшло примірників	2	–	2
6.2 у т.ч. передано примірників	–	–	–
6.3 у т.ч. вибуло примірників	–	–	–
7. Вибуло примірників, всього	4 564	1 788	6 352
8. Користувачі			
8.1 Кількість користувачів (фіз. осіб) за єдиним обліком	7 025	1 516	8 541
8.1.1 у т.ч. студентів	6 600	1 312	7 912
8.1.2 у т.ч. сторонніх	164	134	298
8.2 Кількість віртуальних користувачів	11 300	397	11 697
8.3 Обслуговано всіма структурними підрозділами	22 520	1 583	24 103

9. Кількість відвідувань, всього	139 106	9 508	148 614
9.1 у т.ч. к-ть звернень до вебресурсів бібліотеки	72 719	397	73 116
9.2 у т.ч кількість відвідувань соціокультурних заходів	1 966	31	1 997
10. Видано документів, всього примірників	319 163	13 673	332 836
у т.ч. рідкісних та цінних документів	150	–	150
<i>10.1 за видами:</i>			
10.1.1 книг	263 832	4 202	268 034
10.1.2 періодичних видань, прим.	20 464	56	20 520
10.1.2.1 у т.ч. журналів – примірників	18 514	56	18 570
10.1.2.2 у т.ч. газет – примірників	1 950	–	1 950
10.1.3 неопублікованих документів	1 236	–	1 236
10.1.4 електронних носіїв із записом	2 339	115	2 454
10.1.5 мережних локальних документів	31 292	9 300	40 592
10.1.6 інших документів	–	–	–
<i>10.2 за мовами:</i>			
10.2.1 державною мовою – примірників	165 975	12 385	178 360
10.2.2 іноземними мовами – примірників	153 188	1 288	154 476
10.2.2.1 у т. ч. російською мовою – примірників	131 957	882	132 839
<i>10.3 за цільовим призначенням:</i>			
10.3.1 наукових видань	58 108	77	58 185
10.3.2 навчальних видань	224 907	11 706	236 613
10.3.2.1 у т.ч. в електронній формі	23 136	9 300	32 436
10.3.3 літературно-художніх видань	2 857	21	2 878
11. Мережні віддалені ресурси – кількість завантажених користувачами електронних документів (файлів)			
<i>11.1 Ліцензійні ресурси передплачені (придбані)</i>	64 392	–	64 392
<i>11.2 Ліцензійні ресурси тестового доступу</i>	2 378	–	2 378
12. МБА та ЕДД (електронна доставка документів):			
12.1. кількість абонентів	4 / 50	–	4 / 50
12.2 кількість документів, отриманих з інших бібліотек	7 / 12	–	7 / 12
12.2.1 у т.ч. сторінок електронних копій	–	–	–
12.3 кількість виданих документів іншим б-кам	5 / 100	–	5 / 100
12. 3.1 у т.ч. сторінок електронних копій	1 840	–	1 840
13. Культурно-просвітницька робота			
<i>13.1 тематичні виставки, відкриті перегляди:</i>			

13.1.1 загальна кількість виставок, переглядів	133	18	151
13.1.2 представлено документів	6 397	348	6 745
13.2 у т.ч. віртуальні виставки:			
13.2.1 загальна кількість віртуальних виставок	37	–	37
13.2.2 представлено документів	228	–	228
13.3 бібліографічні огляди:			
13.3.1 тем	20	–	20
13.3.2 прочитано	20	–	20
13.4 кількість соціокультурних заходів	190	20	210
13.4.1 у т.ч. комплексних масових заходів	10	2	12
14. Довідково-інформаційне обслуговування:			
14.1.1 кількість абонентів ВРІ	35	–	35
14.1.2 кількість тем ВРІ	80	–	80
14.1.3 кількість абонентів ДОК	3	–	3
14.1.4 кількість тем ДОК	10	–	10
14.2 виконано довідок, всього	32 025	103	32 128
14.2.1 у т.ч. тематичних	20 030	29	20 059
14.2.2 у т.ч. заіндексовано документів (УДК/ББК)	598	36	634
14.3 виконано в автоматизованому режимі	17 600	75	17 675
14.3.1 у т.ч. віртуальною довідковою службою	–	–	–
14.3.1.1 URL віртуальної довідкової служби	–	–	–
14.4 к-ть Днів інформації, кафедр, дипломника, фахівців тощо	29	–	29
14.5 кількість складених бібліографічних покажчиків	2	–	2
14.6 кількість опублікованих бібліографічних покажчиків	1	–	1
14.7 кількість бібліографічних покажчиків, представлених в електронній формі	1	–	1
15. Формування інформаційної культури			
15.1 загальна к-ть проведених занять (в годинах)	36	1	37
15.2 програма навчального курсу в академічних годинах:			
15.2.1 у т.ч. для студентів молодших курсів: теорет.	20	1	21
15.2.2 у т.ч. для студентів молодших курсів: практи.	–	–	–
15.2.3 у т.ч. для студентів старших курсів: теорет.	16	–	16
15.2.4 у т.ч. для студентів старших курсів: практи.	–	–	–
15.2.5 у т.ч. для наук.-пед. працівників: теорет.	–	–	–
15.2.6 у т.ч. для наук.-пед. працівників: практи.	–	–	–

16. Науково-дослідна та науково-методична робота			
16.1 кількість тем наукових робіт	2	–	2
16.2 назви тем наукових робіт	1. Публікаційна активність здобувачів наукових ступенів PhD у НУК ім. адм. Макарова на основі даних наукометричних БД Scopus і Web of Science. 2. Миколаївські бібліотеки закладів вищої освіти в період глобальних викликів (аналіз діяльності 2020–2022 рр..)	–	1.Публікаційна активність здобувачів наукових ступенів PhD у НУК ім. адм. Макарова на основі даних наукометричних БД Scopus і Web of Science. 2. Миколаївські бібліотеки закладів вищої освіти в період глобальних викликів (аналіз діяльності 2020–2022 рр..)
16.3 проведено конференцій у бібліотеці	–	–	–
16.4 проведено семінарів у бібліотеці	1	–	1
16.5 проведено інших заходів	4	–	4
16.6 кількість виступів на конференціях, семінарах	8	–	8
16.7 кількість публікацій	Методичні рекомендації щодо створення бібліометричного профілю науковця для здобувачів наукових ступенів: другого (магістерського) – магістра; третього (освітньо-наукового) – доктора філософії; наукового рівня – доктора наук 10	–	Методичні рекомендації щодо створення бібліометричного профілю науковця для здобувачів наукових ступенів: другого (магістерського) – магістра; третього (освітньо-наукового) – доктора філософії; наукового рівня – доктора наук 10
17. Матеріально-технічна база (МТБ)			
17.1 загальна площа приміщень бібліотеки (м2)	2 227,0	544,2	2 771,20
17.1.1 у т.ч. для зберігання фондів (м2)	1 189,3	351,2	1 540,5
17.1.2 у т.ч. для обслуговування користувачів (м2)	743,3	193	936,3
17.2 кількість абонементів	6	2	8

17.3 кількість чит. залів	5	1	6
17.4 місць для читачів	174	108	282
18. Технічна характеристика приміщень			
18.1 потребує капітального ремонту (м2)	1959,9	–	1959,9
18.2 перебуває в аварійному стані (м2)	1242,5	–	1242,5
19. Кількість технічних засобів			
19.1 кількість ПК	11	2	13
19.1.1 у т.ч. кількість серверів	–	–	–
19.2.кількість автоматизованих робочих місць (АРМ)	11	2	13
19.2.1 у т.ч. АРМ для співробітників	10	2	12
19.2.2 у т.ч. АРМ для користувачів	1	–	1
19.3 кількість комп'ютерів з доступом до Інтернету	11	2	13
19.3.1 у т.ч. для користувачів	1	–	1
19.4 кількість копіювально-розмножувальної техніки, всього	6	2	8
19.4.1 у т.ч. сканерів	–	–	–
19.4.2 у т.ч. принтерів	2	–	2
19.4.3 у т.ч. копіїв	–	–	–
19.4.4 у т.ч. БФП (багатофункціональні пристрої)	4	2	6
19.5 кількість телефонних номерів	–	–	–
19.6 кількість факсів	–	–	–
19.7 використання технологій Wi-Fi так / ні	так	ні	
19.8 Наявність ліцензованої бібліотечної системи (вказати назву)	УФД «Бібліотека»	«Бібліограф» Політек Софт	
20. Фінансові витрати на:			
20.1 придбання книг	11 110,00	–	11 110,00
20.2 передплату періодичних видань	31 193,46	–	31 193,46
20.3 передплату БД	–	–	–
20.4 інші витрати	–	–	–
21. Отримано дари			
21.1. книг (прим.)	406	–	406
21. 2 книг (на суму)	44 914,22	–	44 914,22
21.3 ПК та іншої комп'ютерної техніки (одиниць)	–	–	–
21.4 ПК та іншої комп'ютерної техніки (на суму)	–	–	–
21.5 інше (сума) двд	–	–	–

період.	—	—	—
22. Персонал бібліотеки (без урахування технічного і обслуговуючого персоналу)			
22.1 кількість штатних одиниць	24	3	27
22.1.1 у т.ч. жінок	23	3	26
22.2 кількість бібліотечних працівників			
22.2.1 у т.ч. бібліотечних працівників, які мають 3-й рівень освіти (освітньо-науковий / освітньо-творчий), науковий ступінь (кандидат наук, доктор філософії, доктор мистецтва, доктор наук)	1	—	1
22.3 з них за освітою:			
22.3.1 вища освіта (2-й рівень магістерський)	23	1	24
22.3.1.1 у т.ч. спеціальна	12	—	12
22.3.2 вища освіта (1-й рівень бакалаврський)	1	1	2
22.3.2.1 у т.ч. спеціальна	1	1	2
22.3.3 початкова вища освіта (молодший бакалавр)	—	1	1
22.3.3.1 у т.ч. початкова спеціальна	—	1	1
22.3.4 повна загальна середня освіта	—	—	—
22.4 за стажем:			
22.4.1 до 3 років	—	—	—
22.4.2 3 - 9 років	3	—	3
22.4.3 10–20 років	6	1	7
22.4.4 понад 20 років	15	2	17
22.4.5 працюють повний робочий день	23	3	26

1. Розвиток колекції інформаційних ресурсів

1.1 Комплектування та облік.

Бібліотечний фонд Наукової бібліотеки є одним із базових компонентів інформаційно-освітнього середовища університету. Його призначення – змістовно, дієво, продуктивно та якісно задовольнити багатоцільові інтереси користувачів.

Формування бібліотечного фонду є комплексним та безупинним процесом поповнення, оновлення, розвитку і підтримки його в належному стані. Бібліотечний фонд Наукової бібліотеки та її філій є універсальним та багатогалузевим.

Комплектування бібліотечного фонду – важлива складова доцільного обслуговування користувачів бібліотеки. Це планомірний відбір і придбання творів друку та інших документів (як в друкованому, так і в електронному вигляді), оновлення фондів відповідно до потреб здобувачів освіти, професорсько-викладацького складу, науковців університету. Основна його мета – досягнення відповідності складу завданням та потребам користувачів бібліотеки. В 2023 році відновився механізм комплектування. Основними джерелами поповнення були – дарча література від викладачів та науковців університету та надходження за передплатою.

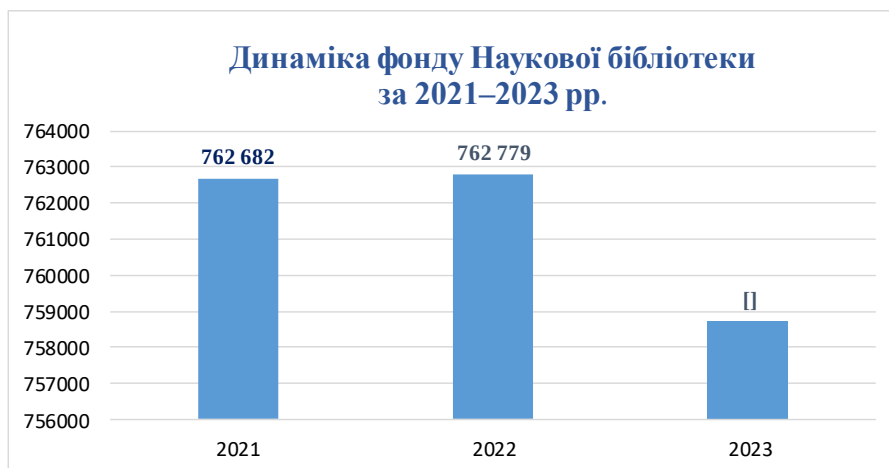
На 01.01.2024 р. загальна кількість фонду бібліотеки НУК ім. адм. Макарова дорівнює 912 952 прим. (у 2022 р. – 917 518 прим.), з них 758 724 прим. – фонд Наукової бібліотеки (у 2022 р. – 762 779 прим.), філії – 154 228 прим. (у 2022 р. – 154 739 прим.).

Динаміка фонду Наукової бібліотеки за період 2021–2023 рр. представлена в Табл. № 1.

Таблиця 1. Динаміка фонду Наукової бібліотеки за 2021–2023 рр.

Фонд	2021	2022	2023
Всього	762 682	762 779	758 724
% зростання	100	99,8	99,48

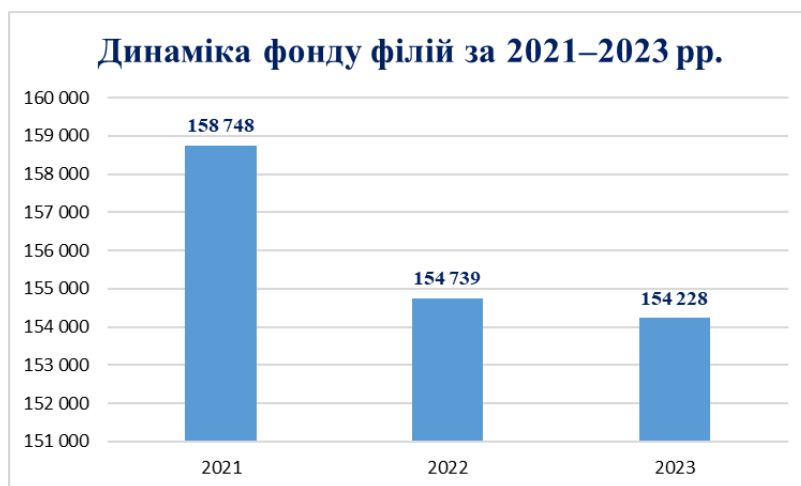
Діаграма 1. Динаміка фонду Наукової бібліотеки за 2021–2023 рр.

Таблиця 2. Динаміка фонду філій за 2021–2023 рр.

Фонд	2021	2022	2023
Всього, прим.	158 748	154 739	154 228
% зростання	100	97,4	97,1

Діаграма 2. Динаміка фонду філій за 2021–2023 рр.

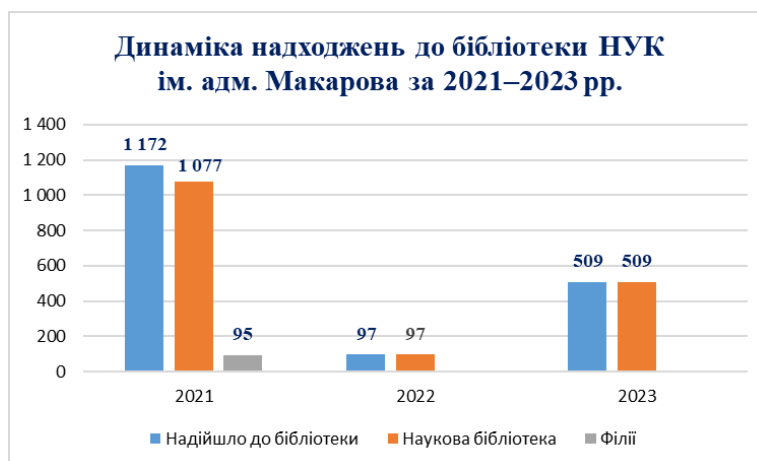
Оновленню бібліотечного фонду сприяють нові надходження. За 2023 рік надходження до Наукової бібліотеки становить 509 примірників: 100 прим. журналів, 3 дисертації, 378 прим. подарованої літератури та 28 прим. придбано за кошти. Протягом звітнього року проводилась робота щодо обліку нових надходжень до бібліотечного фонду.

Динаміка надходжень до Наукової бібліотеки виглядає таким чином:

Таблиця 3. Динаміка надходжень до бібліотеки НУК ім. адм. Макарова за 2021-2023 рр.

	2021	2022	2023
Надійшло до бібліотеки			
прим.	1 172	97	509
Назв	545	46	372
Наукова бібліотека			
прим.	1 077	97	509
Назв	481	46	372
Філії			
прим.	95	-	-
Назв	64	-	-

Діаграма 3. Динаміка надходжень до бібліотеки НУК ім. адм. Макарова за 2021-2023 рр.

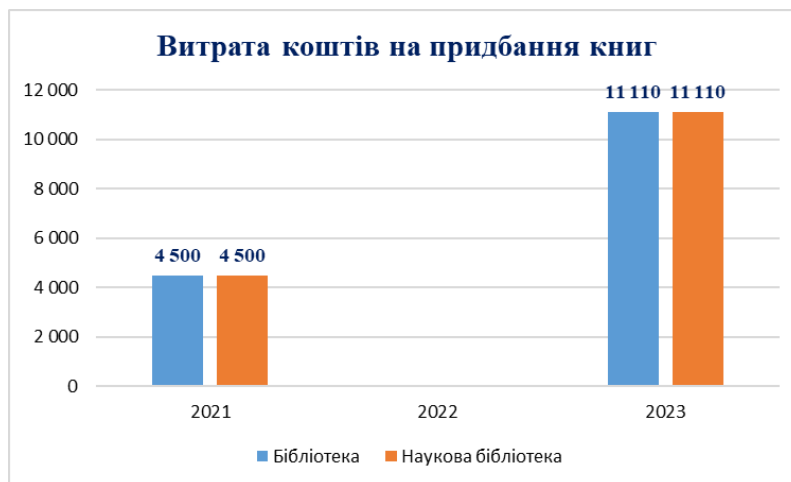

Динаміка фінансових витрат на комплектування бібліотеки за видами ресурсів має такий вигляд:

Таблиця 4. Витрата коштів на придбання книг

	2021	2022	2023
Бібліотека	4 500,00	—	11 110,00
Наукова бібліотека	4 500,00	—	11 110,00
Філії	—	—	—

Діаграма 4. Витрата коштів на придбання книг

Таблиця 5. Динаміка загальної суми передплати періодичних видань

Рік	Сума передплати НБ	Сума передплати філії	Всього
2021	123 973,32	—	123 973,32
2022	—	—	—
2023	31 193,46	—	31 193,46

Діаграма 5. Динаміка загальної суми витрат на передплату періодичних видань

Таблиця 6. Витрати на придбання електронних видань

	2021	2022	2023
Бібліотека	5 419,04	—	—
Наукова бібліотека	5 419,04	—	—
Філії	—	—	—

Розподіл нових надходжень за цільовим призначенням

Таблиця 7. Динаміка надходжень навчальної літератури

	2021	2022	2023
До бібліотеки	599	—	49
<i>т.ч. в е/формі</i>	2	—	—
Наукова бібліотека	528	—	49
<i>т.ч. в е/формі</i>	2	—	—
Філії	71	—	—
<i>т.ч. в е/формі</i>	—	—	—

Діаграма 6. Динаміка надходжень навчальної літератури

Таблиця 8. Динаміка надходжень наукової літератури

	2021	2022	2023
Всього надійшло, прим.	155	4	21
Наукова бібліотека	148	4	21
Філії	7	—	—

Діаграма 7. Динаміка надходжень наукової літератури

Таблиця 9. Динаміка надходжень періодичних видань (ж/г)

	2021	2022	2023
Всього надійшло	244 / 19	97 / 15	100 / 2
Наукова бібліотека	228 / 16	97 / 15	100 / 2
Філії	16 / 3	—	—

1.2. Організація бібліотечного фонду.

Динаміка бібліотечного фонду за видами документів виглядає таким чином:

Таблиця 10. Динаміка кількості книг у складі фонду (прим.)

	2021	2022	2023
Бібліотека	685 950	681 931	679 228
Наукова бібліотека	541 044	541 044	538 425
Філії	144 906	140 887	140 803

Діаграма 8. Динаміка кількості книг у складі фонду

Таблиця 11. Динаміка кількості періодичних видань у складі фонду (журнали (прим. / назв) / газети (комплекти))

	2021	2022	2023
Бібліотека	127 402 / 322	127 499 / 337	125 644 / 320
Наукова бібліотека	124 294 / 273	124 391 / 268	122 952 / 290

Філії	3 108 / 49	3 108 / 49	2 692 / 30
-------	------------	------------	------------

Таблиця 12. Динаміка кількості електронних аналогів друкованих видань, отриманих від видавництва НУК ім. адм. Макарова

	2021	2022	2023
Бібліотека	1 364	1 364	1 364
Наукова бібліотека	1 364	1 364	1 364
Філії	—	—	—

Державною мовою на 01.01.2024 р. у фонді бібліотеки НУК ім. адм. Макарова **200 011 прим.**, або 21,9 % від загальної кількості фонду: **Наукова бібліотека** – 161 820 прим., або 21,33 % від загальної кількості фонду, **філії** – 38 191 прим., або 24,76 % від загальної кількості фонду.

Таблиця 13. Динаміка кількості складу бібліотечного фонду за мовами

	2021	%*	2022	%	2023	%
Державною						
Бібліотека	201 199	21,8	201 296	22	200 011	21,9
Наукова бібліотека	162 455	21,3	162 552	21,4	161 820	21,33
Філії	38 744	24,4	38 744	25	38 191	24,76
Іноземними						
Бібліотека	720 231	78,1	716 212	78	71 2941	78,1
Наукова бібліотека	600 227	78,7	600 227	78,6	596 904	78,67
Філії	120 004	74,9	115 985	75	116 037	75,2

* – % вказано від загальної кількості фонду

За цільовим призначенням фонд бібліотеки НУК ім. адм. Макарова розподіляється таким чином:

Таблиця 14. Розподіл фонду за цільовим призначенням

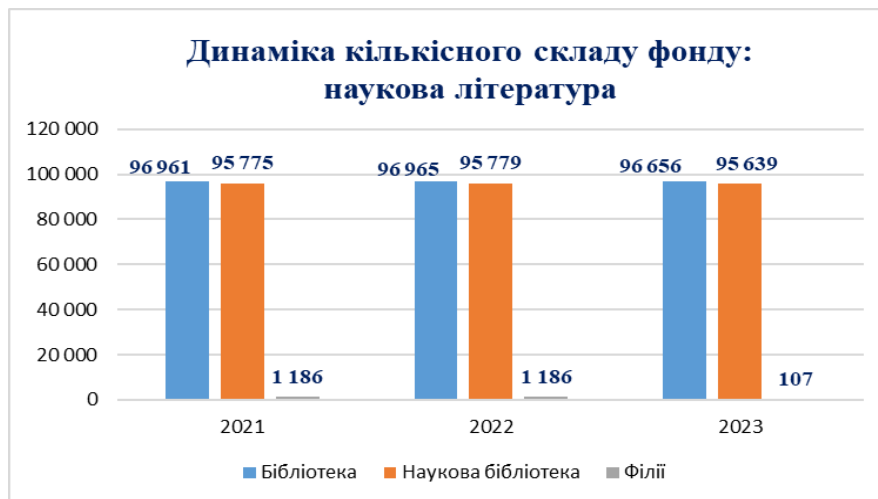
	Наукові видання		Навчальні видання		у т.ч. в е/формі	
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть *	% від к-сті навч. видань
Бібліотека	96 656	10,59	526 713	57,69	1 413	0,15
Наукова бібліотека	95 639	12,6	378 982	49,95	1 295	0,17
Філії	1 017	0,66	147 731	95,8	118	0,08

* – % вказано від загальної кількості фонду

Таблиця 15. Динаміка кількісного складу фонду: наукова література

	2021	2022	2023
Бібліотека	96 961	96 965	96 656
Наукова бібліотека	95 775	95 779	95 639
Філії	1 186	1 186	1 017

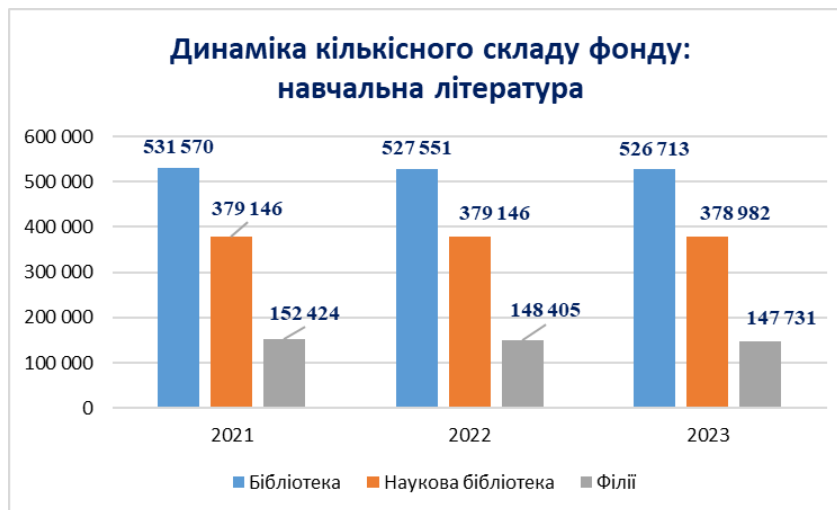
Діаграма 9. Динаміка кількісного складу фонду: наукова література

Таблиця 16. Динаміка кількісного складу: навчальна література

	2021		2022		2023	
	Всього	т.ч. е/формі	Всього	т.ч. е/формі	всього	т.ч. е/формі
Бібліотека	531 570	1 413	527 551	1 413	526 713	1 413
Наукова бібліотека	379 146	1 295	379 146	1 295	378 982	1 295
Філії	152 424	118	148 405	118	147 731	118

Діаграма 10. Динаміка кількісного складу фонду: навчальна література

Одним із аспектів роботи Наукової бібліотеки з формування документно-інформаційних ресурсів є підтримка якісного стану фонду. Цьому сприяє його систематичний перегляд для звільнення від застарілої, зношеної, дублетної та пошкодженої літератури.

Протягом звітної року велика увага приділялась документним фондам відділів, які постраждали внаслідок ракетних ударів по приміщенню Головного корпусу у 2022 році. Зокрема, у фондах інформаційно-бібліографічного відділу, відділу обслуговування користувачів Навчально-наукового гуманітарного інституту та Факультету морського права була здійснена робота по виявленню пошкоджених видань для їх списання. Було проведено списання пошкодженої літератури (1 493 прим.) та організовано роботу здачи її в пункт заготівлі вторсировини.

У фонді відділу обслуговування користувачів Машинобудівного навчально-наукового інституту була проведена робота зі списання зношеної літератури, у зв'язку з тим, що цей фонд

є найстарішим серед фондів бібліотеки та включає в себе велику кількість літератури минулих років видання, яка є зношеною та втратила свою актуальність. Загалом у відділі було списано 3 071 примірник літератури (1 532 книги та 1 539 журналів). Списана література була оформлена актами та передана до пункту заготівлі вторсировини.

В Науковій бібліотеці списання літератури, загубленої користувачами не проводилося. Загалом у звітному році бібліотекою НУК ім. адм. Макарова було списано 6 352 прим. (у т.ч.: Науковою бібліотекою – 4 564 прим., філіями – 1 788 прим.). Списання в Науковій бібліотеці проводилось на підставі Інструкції «Про порядок вилучення застарілих та зношених видань з фондів Наукової бібліотеки».

1.3 Робота зі збереження бібліотечного фонду

Робота по збереженню фонду Наукової бібліотеки мала системний характер та проводилась відповідно до плану роботи. Завідуючими відділами обслуговування проводилась роз'яснювальна робота серед користувачів бібліотеки щодо дотримання терміну повернення літератури відповідно «Правил користування Науковою бібліотекою НУК». Систематично проводилась робота щодо запобігання та ліквідації читацької заборгованості.

У зв'язку з тим, що читальний зал відділу обслуговування користувачів Навчально-наукового гуманітарного інституту та Факультету морського права був повністю затоплений, у літній період звітнього року це приміщення провітрювали, сушили та дезінфікували. Співробітники відділу займались обезпилюванням та розстановкою всього фонду на приведені до ладу стелажі (це майже 29 000 прим.). Також, своєчасно проводилось знепилення та пересування книжкових фондів інших відділів бібліотеки.

1.4 Цифрові активи Наукової бібліотеки: створення, формування, організація доступу

Швидке збільшення темпу розвитку інформаційно-комунікаційних технологій зумовило особливе значення електронних інформаційних ресурсів, як таких, що стали сьогодні найбільш зручною та ефективною, з точки зору користування, формою представлення та передачі інформації.

Якісній підтримці освітнього процесу, ліквідуванню прогалин в комплектуванні сприяє наявність доступу до наукометричних і навчальних БД, наукових платформ, електронних бібліотек.

Доступ до провідних міжнародних баз даних

Бібліотечний простір університетської бібліотеки у період воєнного стану пристосовується до потреб користувачів для задоволення їх інформаційних запитів. Ефективним напрямком діяльності НБ все більше стає використання технологій моніторингу інформаційного простору Інтернет з метою пошуку доступу до безкоштовних інформаційних ресурсів.

Scopus та Web of Science

WEB OF SCIENCE

На виконання Наказу Міністерства освіти і науки України від 01 вересня 2021 р. № 963 «Про надання доступу закладам вищої освіти і науковим установам до електронних наукових баз даних» в університеті в

2023 році було продовжено безкоштовний доступ до міжнародних баз даних **Scopus** та **Web of Science**. Також, за

ScienceDirect

передплатою Міністерства освіти і науки України університету подовжено доступ до колекції електронних документів мультидисциплінарної міжнародної бази наукової інформації **ScienceDirect** від міжнародного авторитетного видавництва Elsevier: це більше ніж 4 600 журналів і понад 33 000 електронних книг,

Організація тестових доступів до провідних баз даних світу

Доступ до повнотекстових електронних ресурсів видавництва **Bentham Science** – електронні періодичні видання та книги з різної тематики. Представники видавництва Bentham Science надали українським науковцям змогу розширити свої дослідницькі можливості та ознайомитись з освітніми ресурсами

З 2022 року університет має тестовий доступ до однієї з найбільших у світі колекцій наукової та технічної літератури, яку пропонують провідні міжнародні наукові видавництва – **Research4Life**.

Відкрито доступ до п'яти тематичних колекцій: академічних та професійних рецензованих матеріалів із питань інтелектуальної власності та науково-технічної інформації (ARDI), медицини та охорони здоров'я (Hinari), сільського господарства (AGORA), навколишнього середовища та прикладних наук (OARE), дослідження в галузі права та суспільних наук, зокрема політичних наук, економіки, філософії, історії тощо (GOALI).

Springer Nature — для користувачів в локальній мережі університету доступні повні тексти електронних книг і наукових статей останніх років, зокрема матеріали Nature — найпрестижнішого загальнонаукового рецензованого журналу світу. Тематика журналів і книг: математичні науки, природничі науки, технічні науки, право та міжнародні

відносини, соціальні науки, економічні науки, а також гуманітарні науки.

У 2023 році також маємо доступ до дослідницької та навчальної платформи **JSTOR**. JSTOR – цифрова бібліотека, де журнали, книги, зображення та першоджерела об'єднані в єдину платформу, яка використовує новітні цифрові технології та передовий досвід у науковій діяльності.

ACM Digital Library — доступ до ресурсів в галузі комп'ютерних наук: публікацій з понад 70 журналів, збірників матеріалів 200 щорічних конференцій, інформаційних бюлетенів, вебсайтів і

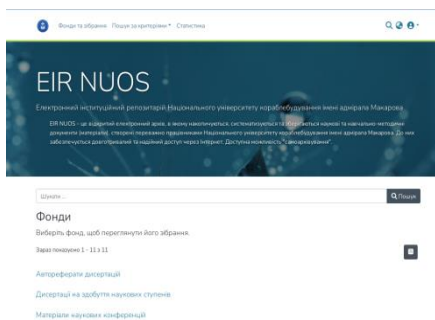
мультимедійних файлів, інтегрованого посібника з комп'ютерної літератури, а також до повних архівів публікацій видавництва ACM за 1951–2000 роки.

HeinOnline International Core – це провідна онлайн-дослідницька платформа, яка надає понад 209 мільйонів сторінок багатопрофільних періодичних видань, найважливіших урядових документів, міжнародних ресурсів, прецедентного права та багато іншого. Велика кількість матеріалів, які складаються з PDF-файлів на основі зображень із можливістю повного пошуку. За допомогою

HeinOnline користувачі можуть отримати доступ до понад 3 200 наукових журналів, які досліджують понад тисячу тем, починаючи з моменту першого опублікованого номера.

Репозитарій НУК імені адмірала Макарова (DSpace)

Електронний Інституційний Репозитарій Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (EIR NUOS <https://eir.nuos.edu.ua/>) функціонує з 2011 року. У звітному році відбувся перехід на оновлену версію DSpace 7.6.1. Серед переваг – сучасний інтерфейс, пристосованість до перегляду на мобільних пристроях та спрощений алгоритм пошуку по фондах репозитарію. Перше півріччя репозитарій майже не працював з технічних причин. Починаючи з червня 2023

року проводилась робота з налаштування нової версії DSpace 7.6.1., наповнення документами колекцій. Основним призначенням інституційного репозитарію є: накопичення, систематизація та зберігання в електронному вигляді інтелектуальних наукових та навчально-методичних документів (матеріалів) університетської спільноти, надання відкритого довготривалого надійного доступу до них засобами Інтернет-технологій, поширення цих матеріалів у середовищі світового науково-освітнього товариства. Однією із функцій репозитарію є поповнення оригінальними електронними документами і електронними копіями друкованих видань НУК та їх збереження.

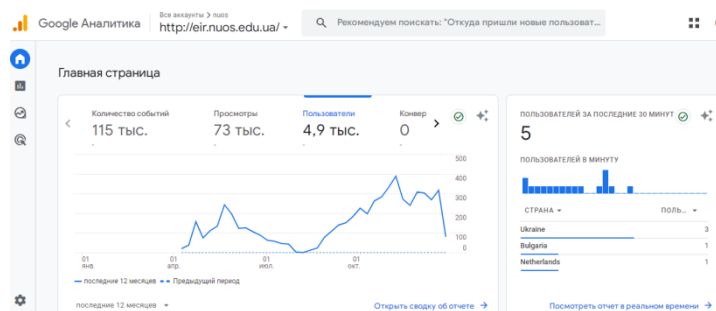

Завдяки оновленій версії репозитарію, НУК ім. адм. Макарова у травні 2023 р. мав можливість підписати заяву та скласти угоду на приєднання університету до Консорціуму ORCID. Членство в ORCID дасть змогу науковцям нашого університету обмінюватись своїми науковими доробками зі світовою науковою спільнотою, більш ефективно працювати та керувати своїми ресурсами, що в свою чергу дасть можливість ефективно інтегрувати наукові здобутки університету до світового інформаційного простору, підвищити видимість дослідників та їх публікацій, покращити взаємодію між дослідниками, підвищити можливість цитування. Це все значно підвищить статус університету в світовому науковому співтоваристві.

Протягом 2023 року проведено технічну роботу з налаштування параметрів внутрішніх

статистичних показників оновленої веб-сторінки репозитарію. У звітному році статистика відвідування веб-сторінки репозитарію здійснювалася за допомогою інструментів Google Analytics.

Кількість звернень до репозитарію в 2023 році складає 12 337 (НБ – 12 337, філії – 0). У 2022 році – 8 058, у 2021 році – 4 636).

Збільшення кількості звернень до сторінки DSpace свідчить про актуальність та зручне використання платформи з будь-якого куточку світу.

Протягом року співробітниками бібліотеки було надано науково-педагогічним працівникам університету понад 1 200 кваліфікованих консультацій з питань самоархівування наукових та навчальних праць. Під час воєнного стану консультації надавалися як офлайн так і в онлайн-режимі за допомогою електронної пошти, у телефонному режимі, з використанням таких додатків як Zoom, Google Meet, Viber, Messenger у Facebook тощо.

Електронний каталог

Ресурсна база **електронного каталогу** на 01.01.2023 р. складає 159 284 записів, у т.ч. НБ – 136 562 записів, філії – 22 722 записів.

Кількість введених записів до ЕК за звітний рік складає, всього 5 333 (НБ – 5 333, філії – 0). Кількість звернень: всього – 20 690 (НБ – 20 505, філії – 185).

З метою модернізації програмного забезпечення в поточному році університетом було придбано оновлену версію системи автоматизованої бібліотечно-інформаційної системи «УФД/Бібліотека», яка включає додаткові компоненти (окремі програмні модулі) такі, як WEB модуль, Android модуль, модуль контролю доступу, авторизація користувачів та інше. У 2023 році Наукова бібліотека НУК перейшла на обслуговування та зберігання даних Електронного каталогу на сервері ТОВ «Український фондовий дім» (м. Київ), який є розробником АБІС «УФД/Бібліотека». Це посилило стійкість до технічних збоїв та дозволило використовувати розширені можливості підтримки, отримати доступ до нових послуг для майбутніх вимог розвитку.

На сайті бібліотеки розміщено посилання на оновлений **Електронний каталог** <https://ush.kiev.ua:8443/mknuk/>.

Вебсайт

Потужним засобом інформаційного обслуговування реальних та віртуальних користувачів є вебсайт (www.lib.nuos.edu.ua) Наукової бібліотеки. Саме він сприяє просуванню інформації 24/7 про наявні можливості книгозбірні, різноманіття її інформаційних ресурсів, забезпечує доступ до них, представляє і оперативно рекламує всі аспекти її діяльності, створює привабливий образ бібліотеки. Протягом 2023 року завдяки йому надавалась корисна інформація про безкоштовні доступи до освітніх онлайн-ресурсів та онлайн-лекцій освітніх платформ Research4Life: електронних баз даних наукової інформації та курси тренінгів Державної науково-технічної бібліотеки для науковців; серію вебінарів компанії Clarivat; доступ до глобальних ресурсів HeinOnline - провідної онлайн-дослідницької платформи, яка надає понад 209 мільйонів сторінок багатопрофільних періодичних видань, найважливіших урядових документів, міжнародних ресурсів, прецедентного права та багато іншого. ; новий проект «Українська бібліотека LibreTexts» – мультидисциплінарний ресурс відкритих підручників авторів США в машинному перекладі українською; можливості безкоштовної публікації у журналі CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS тощо.

На 01.01.2024 року кількість звернень до сайту складає 34 538 осіб, на 01.01.2023 року – 30 180. Збільшення складає 4 358 осіб.

2. Організація обслуговування користувачів

2.1. Кількісні показники обслуговування користувачів

Обслуговування користувачів – це відкрита, багаторівнева діяльність бібліотеки з надання різноманітних інформаційних послуг, яка є одним із важливих показників оцінки її роботи. У 2023 році основними пріоритетами даного напрямку були:

- якість та оперативність в обслуговуванні кожного користувача, задоволення його різноманітних інформаційних потреб;
- обслуговування користувачів з використанням інноваційних технологій;
- розвиток читацької культури, формування ціннісних орієнтацій особистості;
- співпраця з науково-педагогічним колективом університету;
- створення позитивного іміджу та привабливого образу бібліотеки.

Кількісні показники роботи бібліотеки університету з обслуговування користувачів за 2023 рік виглядають таким чином:

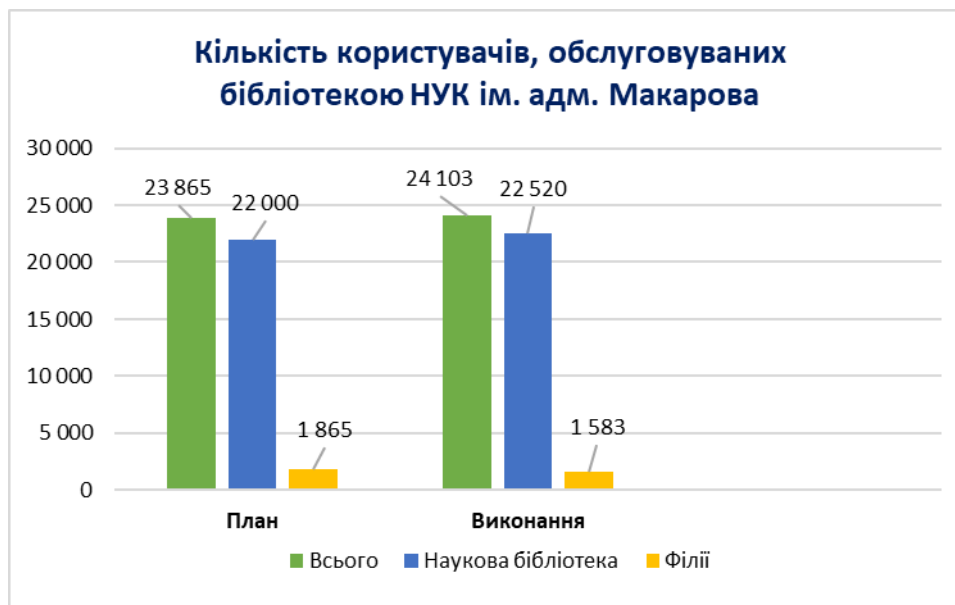
Таблиця 1. Загальні показники роботи бібліотеки НУК ім. адм. Макарова з організації обслуговування користувачів

Показники роботи	План	Виконання	+ / -
Користувачі	23 865	24 103	+238
Книговидача	313 400	332 836	+19 436
Відвідування	151 100	614	– 2 486

Таблиця 2. Кількість користувачів, обслугованих бібліотекою НУК ім. адм. Макарова

Користувачі	План	Виконання	+ / -
Всього	23 865	24 103	+ 238
Наукова бібліотека	22 000	22 520	+ 520
Філії	1 865	1 583	– 282

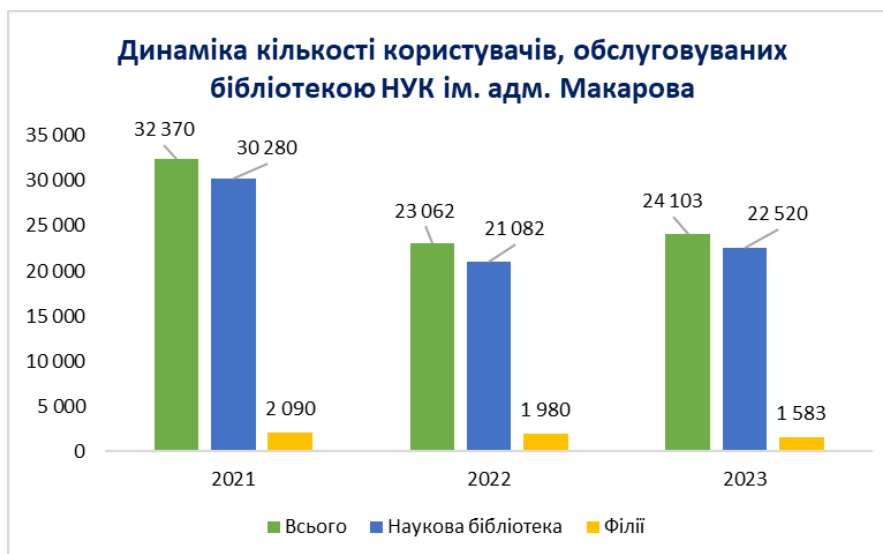
Діаграма 1. Кількість користувачів, обслугованих бібліотекою НУК ім. адм. Макарова

Таблиця 3. Динаміка кількості користувачів, обслугованих бібліотекою НУК ім. адм. Макарова

	2021	2022	2023
Всього	32 370	23 062	24 103
Наукова бібліотека	30 280	21 082	22 520
Філії	2 090	1 980	1 583

Діаграма 2. Динаміка кількості користувачів, обслугованих бібліотекою НУК ім. адм. Макарова

У порівнянні з 2022 роком збільшення кількості користувачів складає: по бібліотеці університету – 238 осіб, по Науковій бібліотеці – 520 осіб, у філіях кількість обслуговуваних користувачів зменшилась на 282 особи. Зменшення кількості обслуговуваних користувачів у філіях пов'язано з тим, що у звітному році не працювала бібліотека Первомайського Навчально-наукового інституту НУК.

Таблиця 4. Кількість користувачів за єдиним обліком по бібліотеці НУК ім. адм. Макарова

	Всього	у т.ч. студентів за єд. обліком	у т.ч. студентів (%)
Всього	8 541	7 912	93
Наукова бібліотека	7 025	6 600	94
Філії	1 516	1 312	87

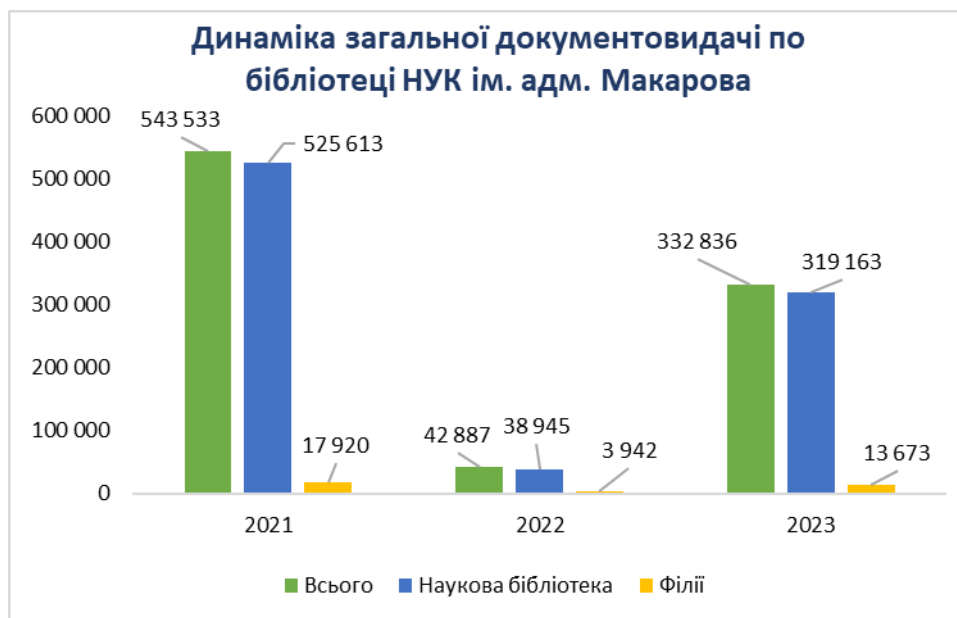
Таблиця 5. Кількість документовидач по бібліотеці НУК ім. адм. Макарова

Книговидача	План	Виконання	+ / -
Всього	313 400	332 836	+ 19 436
Наукова бібліотека	305 000	319 163	+ 14 163
Філії	8 400	13 673	+ 5 273

Таблиця 6. Динаміка загальної документовидачі по бібліотеці НУК ім. адм. Макарова

	2021	2022	2023
Всього	543 533	42 887	332 836
Наукова бібліотека	525 613	38 945	319 163
Філії	17 920	3 942	13 673

Діаграма 3. Динаміка загальної документовидачі по бібліотеці НУК ім. адм. Макарова

Таблиця 7. Документовидача за цільовим призначенням (у % від загальної кількості документовидачі) по бібліотеці НУК ім. адм. Макарова

За цільовим призначенням	Всього	Наукова бібліотека	Філії
Наукові видання	17,4	18,2	0,6

Навчальні видання	71	70	86
у т.ч. е-видання та їх копії (% від видачі навч. видань)	13,7	10,3	7,9

Таблиця 8. Динаміка документовидачі за цільовим призначенням по бібліотеці НУК ім. адм. Макарова

	2021	2022	2023
Наукові			
Всього	64 982	9 433	58 185
Наукова бібліотека	64 329	9 348	58 108
Філії	653	185	77
Навчальні			
Всього	435 603	27 887	236 613
у т.ч. в е/формі	34 101	778	32 436
Наукова бібліотека	418 589	2 410	224 907
у т.ч. в е/формі	34 101	778	23 136
Філії	17 014	3 757	11 706
у т.ч. в е/формі		-	9 300

Таблиця 9. Кількість відвідувань бібліотеки НУК ім. адм. Макарова

Відвідування	План	Виконання	+ / -
Всього	151 100	148 614	- 2 486
Наукова бібліотека	143 000	139 106	- 3 894
Філії	8 100	9 508	+ 1 408

Таблиця 10. Динаміка відвідувань бібліотеки НУК ім. адм. Макарова

	2021	2022	2023
Всього	316 882	73 181	148 614
Наукова бібліотека	304 926	70 367	139 106
Філії	11 956	2 814	9 508

Діаграма 4. Динаміка відвідувань бібліотеки НУК ім. адм. Макарова

З інформації, поданої в таблицях, можна побачити, що незважаючи на військовий стан, значно покращилися основні статистичні показники бібліотеки, порівняно з 2022 роком. Книговидача збільшилася порівняно з 2022 роком на 289 949 примірників. Спостерігався великий попит на е-документи, також збільшилися показники видачі книг та періодичних видань. Це зумовлено тим, що заняття проходять по змішаному типу більше користувачів бібліотеки повернулося в місто і мають можливість відвідувати заняття та користуватися бібліотечним фондом.

2.2. Виховна, комунікативна та інформаційно-пізнавальна діяльність

Протягом 2023 року Наукова бібліотека гнучко реагувала на постійні зміни, що відбувались в суспільстві та, враховуючи потреби й очікування користувачів, спрямовувала свої зусилля на розширення взаємодії з ними. Пріоритетами діяльності в організації виховної, комунікативної та інформаційно-пізнавальної діяльності було визначено:

- інформаційне забезпечення процесу навчання здобувачів вищої освіти та їх самостійної роботи
- популяризація здобутків університету, наукових доробок професорсько-викладацького складу
- національно - патріотичне виховання студентської молоді
- популяризація української книги, бібліотеки та читання
- формування у молодого покоління естетичних поглядів, сприяння розвитку пізнавальної діяльності

Протягом звітнього року університетська бібліотека стала не тільки осередком інформації для викладачів та студентів, де можна ознайомитись з усіма загальнодоступними достовірними електронними інформаційними ресурсами, у т.ч. завдяки своїм цифровим активам, а й місцем проведення різноманітних заходів (онлайн- та офлайн). Всього в 2023 році було підготовлено та проведено 210 масових заходів (НБ – 190, філіями – 20). З загальної кількості комплексних заходів – 12 (НБ – 10, філії – 2). Відвідали заходи, організовані бібліотекою 1 997 користувачів (1 966 користувачів було присутні на заходах НБ, 31 – у філіях).

Виставкова діяльність є однією з ефективних форм розкриття та реклами інформаційних ресурсів бібліотеки. Вона знайомить з різноплановим масивом документів, інформує про події та нові надходження, представляє користувачам кращі книги, викликає інтерес до літератури різної тематики, активізує пізнавальну діяльність, формує імідж бібліотеки, розкриває її можливості. Характерними особливостями виставкової діяльності є: актуальність, доступність, наочність, оперативність.

За звітний рік бібліотекою НУК ім. адм. Макарова було підготовлено 151 книжково-ілюстративну виставку (НБ – 133, філіями – 18) на яких було представлено 6 745 матеріалів (НБ – 6 397, філії – 348). Віртуальні виставки в 2023 році створювали тільки співробітники НБ. Вони стали конкретним прикладом застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та сприяли розширенню віртуального читацького контингенту. На сайті НБ НУК ім. адм. Макарова (<http://lib.nuos.edu.ua/>) у розділі «Електронні ресурси» та на сторінці бібліотеки в ФБ (<https://www.facebook.com/libnuk>) представлено 37 віртуальних виставок, нарисів та замальовок, які презентують 228 видань.

Діяльність бібліотеки університету впродовж року спрямовувалась на удосконалення інформаційного забезпечення освітнього процесу, оскільки вона є його ключовим інформаційним ресурсом та галузевим інформаційним середовищем. Серед заходів, проведених за даним напрямком можна відзначити:

- **Онлайн-тьюторіал «Продовжуючи справу Рудольфа Дізеля»**, підготовлений спільно з професором кафедри В. С. Наливайком та в.о. завідувача кафедри доцентом О. А. Гогоренком для студентів груп 3221, 3241, 3251. Форма проведення в форматі онлайн дала змогу прийняти участь у заході і представникам Херсонського та Первомайського навчально-наукового інститутів, Первомайського фахового коледжу, випускникам кафедри. Доповіді супроводжувалися віртуальною презентацією «Тріумф і трагедія Рудольфа Дізеля» та відео оглядом до виставки «Рудольф Дізель: талановитий і таємничий». Здобувачів вищої освіти було

ознайомлено також з навчальною літературою, яка стане їм у нагоді, електронними ресурсами Наукової бібліотеки, її послугами та діяльністю по сприянню академічній доброчесності. Завершив захід інформаційний огляд нових надходжень, які надійшли до Наукової бібліотеки.

• **«Вересневі зустрічі зі студентами-старшокурсниками»**, які було організовано для студентів МННІ. Метою таких заходів є інформація про бібліотечні послуги, як традиційні, так і дистанційні, ознайомлення з новинками літератури та просто живе спілкування, що також має дуже велике значення у наш складний час.

Крім того, на допомогу навчальному процесу було оформлено книжкові виставки та тематичні полиці:

- «Студент – шлях до професії»
- «Аналогова та цифрова схемотехніка»
- «Фундаментальні дисципліни»
- «Теорія автоматичного управління»
- «Суднові енергетичні установки та устаткування»
- «Холодильні машини та устаткування»
- «Деталі машин. Курсове проектування»
- «Суднові котли та атомні реактори»
- «Дизайн як естетичний феномен»
- «Історія: етапи розвитку»
- «Журналістська майстерність»

Підготовлені та розміщені на сайті НБ віртуальні виставки:

- «Світ спорту у світі книг» (для здобувачів освіти спеціальності «Фізична культура та спорт», викладачів, тренерів)
- «Журналіст – не просто професія...» (для здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Журналістика»)
- «Психологія: поняття, види, практика» (для здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Психологія»)
- «Deutsch ohne probleme» (матеріали дозволяють удосконалити знання з німецької мови)

Для поширення знань про досягнення університету та наукові здобутки його вчених, висвітленню їх ролі у розвитку науки краю, держави та світу були підготовлені книжково-ілюстративні виставки та перегляди літератури:

• «Наука та освіта НУК ім. адмірала Макарова: сучасні досягнення – інвестиції в майбутнє» – підготовлена до спільного засідання Вчених рад НУК ім. адм. Макарова та МНУ ім. В. О. Сухомлинського. (З матеріалами виставки ознайомився Міністр освіти і науки України Оксен Лісовий, члени Вчених рад НУК ім. адм. Макарова та МНУ ім. В. О. Сухомлинського).

• «Навчальні видання викладачів НУК ім. адм. Макарова з фондів Наукової бібліотеки»;

• «Наукові здобутки викладачів НУК ім. адм. Макарова»;

• «Від студента до ректора» – до ювілею ректора Національного університету кораблебудування ім. адм. Макарова, доктора технічних наук, професора Євгена Івановича Трушлякова;

• «Наукова, технічна та інноваційна діяльність професора Сергія Івановича Сербіна» – до ювілею директора МННІ НУК ім. адм. Макарова, доктора технічних наук, професора Сербіна С. І.;

• «Легендарні імена НУК», присвячена пам'яті видатних земляків – вчених, викладачів, письменників – Ю. С. Крючкова (1928 – 2015 рр.) та С. М. Соловйова (1928 – 2018 рр.), яким у червні 2023 року виповнилося б 95 років;

• «Унікальність науково-технічної та інноваційної діяльності професора Віктора Михайловича Горбова», присвячена пам'яті канд. техн. наук, професора, Заслуженого працівника освіти України, завідувача кафедри експлуатації суднових енергетичних установок та теплоенергетики НУК ім. адм. Макарова Горбова В. М.;

Віртуальні виставки, які відображають багатогранну педагогічну та наукову діяльність науковців університету та презентують їх університетській спільноті. Серед них:

- «Цікаво вчитися. Цікаво вчитися»;
- «Василь Степанович Наливайко – науковець, викладач, публіцист»;
- «Наукові та навчальні видання професора Сергія Івановича Сербіна»;
- «Пам'яті вченого. Віктор Михайлович Горбов (1944 – 2022 рр.)».

Національно-патріотичне виховання є складовою виховного процесу в університеті. Його найважливішим пріоритетом є формування ціннісного ставлення особистості до історії державотворення, українського народу, Батьківщини, нації.

У відділах обслуговування користувачів НБ протягом 2023 року були підготовлені віртуальні виставки, оформлені книжково-ілюстративні виставки, тематичні полиці, перегляди літератури, покликані розкривати ідеї стійкості, мужності, патріотизму, любові до України та її культури, бажання відстояти незалежність рідної держави.

Віртуальні виставки

- «День збройних сил України»
- «Жива історія Майдану»
- «Чарівний світ вишиванки»

Добірки електронних ресурсів:

- «Ти наше диво калинове, кохана українська мово!» (до Міжнародного дня рідної мови);
- «І знову 24 лютого» (до річниці повномасштабного вторгнення росії на територію України)
- «Творці слов'янської писемності» (до Дня слов'янської писемності і культури)

Книжково-ілюстративні виставки та перегляди:

- «Україна крізь призму часу»
- «Мова – код нації»
- «... Бо хто про що, а ми про незалежність» (до Дня Незалежності України)
- «Незалежна Україна: шлях до мети» (до Дня Незалежності України)
- «Голодомор: скорботний біль і пам'ятка живим» (до Дня пам'яті жертв голодоморів та політичних репресій)
- Нові часи – нові герої (до Дня захисника України)
- «Герої захищають нас з небес» (до Дня Героїв Небесної Сотні)
- «Майбутня доля мислилась давно» (до Дня Героїв Небесної Сотні)
- «Конституційний статус людини і громадянина» (до Дня Конституції України)
- «Козацькій славі жити у віках» (до Дня Українського козацтва).

Крім того, на сайті НБ (<http://lib.nuos.edu.ua>) в рубриці «Новини» постійно розміщувались інформаційні повідомлення та віртуальні нариси, присвячені видатним та пам'ятним датам – Дню Соборності України, Дню пам'яті Героїв Крут, Дню гідності та свободи, Дню захисників та захисниць України, тощо.

Популяризація української книги, бібліотеки та читання, творчості місцевих авторів – це звичайна, традиційна робота НБ. Саме така діяльність позитивно впливає на естетичні смаки користувачів, сприяє тому, щоб читання стало для них щоденною потребою. Проте в 2023 році вона набула особливої уваги в зв'язку з тим, що зросла зацікавленість до нових видань сучасних українських авторів, у т. ч. місцевих.

Слід відмітити такі заходи:

- **Рекламно-інформаційний захід** «Святковий бібліосвіт університетської книгозбірні», організований з нагоди Всеукраїнського дня бібліотек. З метою наближення українських видань до читацької аудиторії – в холі Нового корпусу університету було організовано книжково – ілюстративні виставки «Читай українською» (нові надходження української художньої літератури з фонду бібліотеки), «В дарунок читачам Наукової

бібліотеки...» (книги з автографами із фонду бібліотеки). Експозиції дуже зацікавили як студентів так і викладачів та співробітників університету.

- **Відкритий перегляд** сучасної української літератури та краєзнавчих видань з фонду Наукової бібліотеки «Бути своїми» – до Всеукраїнської інформаційно-просвітницької тематичної акції «Національний тиждень читання 2023». Гасло цьогорічної Акції – «Бути своїми» – означає зв'язок між поколіннями, згуртування українського народу навколо читання як тренду. До акції долучилися Міністр освіти і науки України Оксен Лісовий та учасники спільного засідання Вчених рад НУК ім. адм. Макарова та МНУ ім. В.О. Сухомлинського.

- **День першокурсника** «Відкриваючи горизонти знань». В рамках заходу, першокурсникам було представлено огляд книжково-ілюстративної виставки «Бібліологія нових надходжень», на якій експонувались видання сучасних українських письменників

Творча зустріч «Життя, сповнене подій» з науковцем, громадським діячем, краєзнавцем, кандидатом медичних наук, доцентом кафедри теоретичних основ олімпійського та професійного спорту Навчально-наукового гуманітарного інституту НУК ім. адм. Макарова І. Б. Марцінковським. До заходу було підготовлено розгорнуту **книжково-ілюстративну експозицію «Життя, сповнене подій»**, до якої увійшли наукові, краєзнавчі видання, статті І. Б. Марцінковського в періодичних виданнях.

Тематична година «Книга та сучасність» – на заході студенти розповідали про свої улюблені книги, які справили на них незабутнє враження. Співробітники бібліотеки ознайомили їх з новими надходженнями літератури до фонду НБ НУК ім. адм. Макарова, зокрема, з навчальними та науковими виданнями з історії України та художніми творами сучасних українських авторів

Пізнавальний захід «Мій рідний край – моя земля», присвячений Дню міста-героя Миколаєва. Студентській аудиторії було презентовано віртуальну книжкову виставку «Край мій – гордість моя», матеріали якої знайомлять з історією та сьогоденням м. Миколаєва та Миколаївської області.

Цикл віртуальних виставок «Яскраве літо – відпочинок з книгою» (популяризація нових надходжень до фонду Наукової бібліотеки, серед яких: художні твори сучасних українських і зарубіжних авторів, підручники та навчальні посібники з історії України, педагогіки, довідкові видання).

- **Онлайн-огляди літератури** «Новинки з книжкової полиці», «Дивосвіт нової книги»

- **Добірки електронних ресурсів:**

- «Ти наше диво калинове, кохана українська мово!» (до Міжнародного дня рідної мови);
- «35 правил життя Лесі Українки» (до Дня народження Лесі Українки);
- «Свою Україну любіть» (до Дня народження Т. Г. Шевченка);
- «Шануємо і пам'ятаємо» (до 70-річчя від дня народження Д. Д. Кременя).

Тема захисту навколишнього середовища завжди знаходиться в полі зору співробітників бібліотеки. Основним завданням популяризації екологічних знань є виховання дбайливого ставлення до природи, прагнення берегти та примножувати її багатства, формування вмінь і навичок природоохоронної діяльності. Для формування екологічної культури і свідомості студентів було підготовлено:

Віртуальні інформаційні повідомлення:

- «Захоплюючий світ морів» (до Всесвітнього дня моря);
- «Міжнародний день Чорного моря»;
- «Палаючий Кінбурн» (після 24.02.2022р.);
- «Всесвітній день Землі»;
- «Всесвітній день океанів».

Книжково-ілюстративні виставки:

- «Від екології доквілля до екології душі», (де крім друкованих видань, можна, перейшовши за QR кодом, переглянути віртуальні виставки та відеозамальовки, створені бібліотекою за екологічними темами);

- «Фактор безпеки – екологія» (до Всесвітнього дня охорони навколишнього середовища);
- «Земля – це наша душа» (до Всесвітнього дня охорони навколишнього середовища);
- «Розкажи, море, про свої таємниці» (до Всесвітнього дня моря);
- «Екологічні проблеми Чорного моря» (до Міжнародного дня Чорного моря);
- «Проблеми Світового океану та турбота про його майбутнє» (до Всесвітнього дня океанів);
- «Проблеми та перспективи морської екосистеми» (до Міжнародного дня Чорного моря).

Бібліографічні огляди:

- «Вода – чудовий дар природи»;
- «Життя в екостилі»;
- «Рідкісні рослини Миколаївщини».

Популяризації **знаменних дат міжнародного значення** сприяли віртуальні виставки, інформаційні повідомлення темами яких були:

- «10 листопада – Всесвітній день науки»;
- «17 листопада – Міжнародний день студента»;
- «23 квітня – Всесвітній день книги та авторського права»;
- «Музика, що застигла в камені» (до Всесвітнього дня туризму);
- «Свято європейських мов» (до Європейського дня мов);
- «Зроби вибір на користь здоров'я» (до Всесвітнього дня здоров'я);
- «Технологія машинобудування: історія та сучасність» (до Дня машинобудівника);
- «Безпека судноплавства» (до Міжнародного дня моряка)

Інформацію про соціокультурні заходи з нагоди знаменних і пам'ятних дат, новинки літератури (щоквартально) можна знайти на сайті НБ (<http://lib.nuos.edu.ua>), в рубриках: «Новини», «Нові надходження», «Бібліореporter» та на сторінці бібліотеки в мережі фейсбук (<https://www.facebook.com/libnuk>).

2.3 Створення комфортних умов для користувачів

У складних умовах воєнного часу обслуговування користувачів здійснювалось в режимах офлайн та онлайн.

Зважаючи на значні пошкодження відділів бібліотеки в Головному корпусі університету (внаслідок ракетних ударів у липні та жовтні 2022 року), обслуговування користувачів офлайн відбувалося у корпусах Навчально-наукового інституту автоматики та електротехніки, Машинобудівного навчально-наукового інституту та Навчально-наукового гуманітарного інституту. Також, співробітники відділів обслуговування виконували запити користувачів на літературу із фондів відділів обслуговування в Головному корпусі університету.

У звітному році для створення комфортних умов для роботи користувачів та бібліотечних працівників було зроблено косметичний ремонт у приміщеннях відділу обслуговування користувачів у Навчально-науковому інституті автоматики та електротехніки, проведено реорганізацію розташування відділів бібліотеки, проведена робота щодо естетичного оформлення читальних залів вищезазначеного відділу та відділу обслуговування користувачів Навчально-наукового гуманітарного інституту та Факультету морського права.

У всіх відділах бібліотеки (окрім відділів, розташованих в Головному корпусі університету) надавався доступ до мережі Інтернет (Wi-Fi). Крім того, бібліотекою надавалися різноманітні дистанційні послуги та сервіси, про які користувачам оперативно надавалась інформація на сайті бібліотеки та сторінці у Фейсбуці.

3. Довідково-бібліографічне та інформаційне забезпечення потреб користувачів

Інформаційно-бібліографічна робота Наукової бібліотеки університету – це сукупність процесів з бібліографування та інформаційного і бібліографічного обслуговування всіх категорій читачів у відповідності з навчальною, науково-дослідною і виховною діяльністю університету.

3.1 Стан довідково-пошукового апарату

Довідково-пошуковий апарат (ДПА) бібліотеки представлений системою каталогів і картотек як в традиційному, так і в електронному вигляді.

До складу ДПА бібліотеки НУК ім. адм. Макарова входять:

- **Карткові каталоги:**
 - ✓ алфавітні каталоги – 14 (НБ – 11, у т. ч. генеральний алфавітний каталог, філії – 3);
 - ✓ систематичні каталоги – 11 (НБ – 8, у т. ч. генеральний систематичний каталог, філії – 3);
 - ✓ топографічні каталоги – 3 (ведуться тільки в НБ);
- **Карткові картотеки.**
- **Електронний каталог.**
- **Електронний каталог**

Станом на 01.01.2024 р. обсяг Електронного каталогу складає 159 420 записів, у т.ч.:

 - НБ – 136 698 записів,
 - філії – 22 722 записи.

Таблиця 1. Динаміка кількості записів в Електронному каталозі

	2021	2022	2023
Всього	159 284	159 284	159 420
Наукова бібліотека	136 562	136 562	136 698
Філії	22 722	22 722	22 722

- У звітному році було зафіксовано 20 713 звернень до ЕК (НБ – 20 512, філії – 201).

Таблиця 2. Динаміка звернень до Електронного каталогу

	2021	2022	2023
Всього	35 750	5 295	20 713
Наукова бібліотека	35 750	5 100	20 512
Філії	–	195	201

Аналізуючи дані таблиць, бачимо, що кількість записів у Електронному каталозі суттєво не змінилася, порівняно з 2022 роком, але кількість звернень до ЕК значно збільшилася. Це пояснюється тим, що бібліотека Херсонського навчально-наукового інституту НУК ім. адм. Макарова у зв'язку з воєнними діями на території області та постійними обстрілами міста працює онлайн, тому вносити записи до ЕК не мала можливості, але ЕК був доступний для користувачів бібліотеки. У НБ Електронний каталог деякий час не був доступний для внесення нових записів.

3.2 Довідково-бібліографічне обслуговування

Виконання різних видів довідок та консультацій користувачів біля каталогів, в електронних ресурсах, а також з редагування бібліографічних списків до курсових, дипломних, дисертаційних робіт та присвоєння класифікаційних індексів статтям для науковців – одна зі складових довідково-інформаційної роботи бібліотеки.

Протягом звітного року працівниками бібліотеки було виконано 32 128 довідок (у 2022 р. – 31 863). Із загальної кількості наданих довідок – 32 025 довідок надано співробітниками Наукової бібліотеки; 103 довідки надано співробітниками бібліотек філій. Переважна кількість виконаних довідок – **тематичні**, кількість яких на кінець року склала 20 059 або ж 62 % від усієї кількості наданих довідок.

Впродовж 2023 року було виконано 17 675 довідок в автоматизованому режимі (за допомогою електронної пошти, у телефонному режимі, за допомогою застосунків Viber та Telegram).

На відміну від минулого року, у 2023 році довідки в автоматизованому режимі надавались Науковою бібліотекою (17 600) і філіями (75).

Таблиця 3. Динаміка виконання довідок

	2021	2022	2023
Всього	31 745	31 863	32 128
Наукова бібліотека	31 500	31 618	32 025
Філії	245	245	103
т.ч. тематичних			
Всього	22 923	23 593	20 059
Наукова бібліотека	22 890	23 560	20 030
Філії	33	33	29
В автоматизованому режимі			
Всього	6 395	23 680	17 675
Наукова бібліотека	6 395	23 680	17 600
Філії	–	–	75

Аналіз виконаних довідок дозволив зробити наступні висновки: тематика бібліографічних довідок відрізнялася складністю, різноманітністю, актуальністю, тісно пов'язана з проблемами сьогодення й минулого нашої країни. Переважали запити з питань суднобудування, економіки, права, історії України, екології.

Велика кількість запитів пов'язана з виконанням навчальних завдань (написання рефератів, курсових та дипломних робіт, підготовкою до семінарських занять та наукових конференцій).

- Викладання іноземної мови, мобільні додатки, немовні спеціальності, дистанційна форма освіти (Задорожна Тетяна Павлівна, викладач кафедри сучасних мов).

- Фінансові стимули розвитку підприємств на територіях відновлення (Рогов Георгій Костянтинович, професор кафедри фінансів).

- Використання множинності агентів у мультиагентних системах дистанційного навчання (Грешнов Андрій Юрійович – доцент кафедри морського приладобудування).

- Катойконіми: лінгвістична норма (Гарбар Андрій Іванович, викладач кафедри сучасних мов).

- Концепція впровадження системи підтримки прийняття рішень в аутсорсингових ІТ-компаніях (Книрик Наталія Романівна, викладач кафедри інформаційних управляючих систем та технологій).

- Створення комфортних і безпечних умов при експлуатації малого судна (Сергієнко Олена Володимирівна, викладач кафедри дизайну).

- Свідомість людей під час війни Росії проти України: як жити і працювати в нових реаліях (Брятко Анастасія Федорівна, студентка гр. 3551 зі спеціальності «Психологія»).

- Розвиток регіонального лідерства в умовах війни в Україні: кейс Миколаївщини (Матвієнко Людмила Володимирівна, викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін).

- Основи організації фізичного виховання у ЗВО (Сокол Ольга Володимирівна, викладач кафедри фізичного виховання та спорту).

Також надавались консультації щодо налаштування віддаленого доступу до реферативної, бібліографічної бази даних БД Web of Science та наукових ресурсів Elsevier – реферативної, бібліографічної бази даних «Scopus», повнотекстової бази «ScienceDirect», модуля пошуку дослідників для налагодження контактів та співпраці «Researcher Discovery», навчальної платформи «Researcher Academy»; програмного забезпечення для керування бібліографічною інформацією «Mendeley».

Фахівці бібліотеки надавали послуги з присвоєння навчальним посібникам, монографіям, авторефератам дисертацій, науковим статтям класифікаційних індексів за таблицями УДК та за потребою – авторських знаків. Даною послугою скористувалися 634 читача (Наукова бібліотека – 598, філії – 36). Це – викладачі, науковці та студенти університету. Послуга надавалася в режимі онлайн та офлайн.

За користувацьким запитом проводилося редагування бібліографічних посилань за міжнародними стилями, надавалася консультативна допомога в оформленні списків літератури за ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання».

3.3 Інформаційно-бібліографічне обслуговування

Бібліографічне інформування є обов'язковою і невід'ємною часткою інформаційно-бібліографічного обслуговування користувачів. У процесі інформування в режимі ВРІ та ДЗК співробітники більше орієнтувалися на використання електронних засобів комунікації. Також у інформаційному обслуговуванні важливу роль відіграють як придбані БД, так і створені бібліотекою та розміщені на сайті університету.

У 2023 році було проведено оновлення інформаційних запитів професорсько-викладацького складу університету, на основі цього визначились пріоритетні теми та напрямки, за якими надавалася інформація.

- Мови програмування Big Data, Python, Java, C++
- Інтелектуальний аналіз даних
- Теорія ігор, теорія прийняття рішень, розподілені системи, веб-технології
- Мікропроцесори, мікроконтролери
- Комп'ютерна схемотехніка
- Голокост в Україні 1939-1945 рр.
- Історія російсько-українських війн і конфліктів
- Управління проєктами.

За системою ВРІ та ДЗК інформація надавалась тільки Науковою бібліотекою.

За системою ДЗК обслуговано 3 абоненти, які отримали 55 інформацій за 10 темами.

Система ВРІ	2021	2022	2023
Групова			
Групові абоненти	20	20	15
Надано інформацій	204	148	153
Кількість тем	40	40	60
Індивідуальна			
Індивідуальні абоненти	15	15	20
Надано інформацій	201	165	152
Кількість тем	75	75	20

У процесі активного листування з науково-педагогічними працівниками університету надавалась інформація у вигляді списків літератури, експрес-інформацій, письмових довідок,

доставки повнотекстового варіанту наукових статей у електронному вигляді.

У 2023 році співробітниками бібліотеки було підготовлено та проведено **20 бібліографічних оглядів** та **29 заходів масового інформування** (проводились тільки співробітниками НБ).

До визначних та ювілейних дат були підготовлені та розміщені на сайті Наукової бібліотеки <https://lib.nuos.edu.ua/> бібліографічні довідки:

- Вернадський Володимир Іванович – видатний вчений із світовим ім'ям (до 160-річчя від дня народження);
- Дзвін пам'яті (до Дня пам'яті жертв політичних репресій);
- Зоря, що зійшла на Поділлі (Марко Вовчок: до 190-річчя від дня народження);
- Історичний калейдоскоп Миколаївщини (35 років тому в Миколаїв з навколишнього плавання повернулася яхта «Ікар»);
- Граматика повеліває навіть королями (до Міжнародного дня грамотності).

3.4 Підготовка бібліографічних показників

Протягом звітного року співробітники відділу працювали над створенням бібліографічних показників, у яких відображено науковий внесок науковців університету до скарбниці знань України.

- Марцінковський Ігор Богданович (до 65-річчя від дня народження);
- Трушляков Євген Іванович (до 60-річчя від дня народження).

3.5 Формування інформаційної культури

Особлива увага приділялась формуванню актуальних компетентностей із базової інформаційної, цифрової, академічної грамотності.

Формування інформаційної культури користувача – це надання системи знань, умінь та навичок з використання різноманітних інформаційних ресурсів бібліотеки на основі інформаційних технологій.

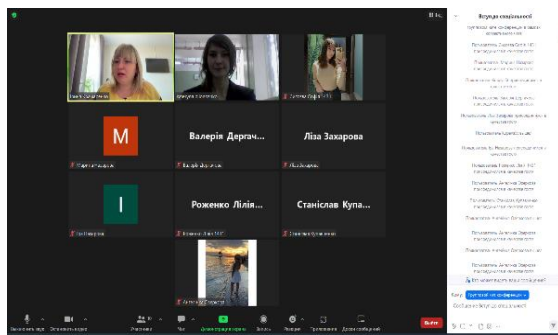
Заняття з «Основ інформаційної культури» проводилися за домовленістю з викладачами курсу «Введення до фаху» для студентів I курсу денної форми навчання в офлайн- і онлайн-режимах. Заняття проходили за 2-х годинною програмою, яка передбачає віртуальне знайомство студентів з бібліотекою, її інформаційними ресурсами та можливостями, правилами бібліографічного опису документів. Загальна кількість проведених занять – 37 (НБ – 36, філії – 1).

Крім візуальної демонстрації ключових аспектів інформаційної культури, студентам була проведена віртуальна подорож бібліотекою для знайомства з усіма її структурними підрозділами, електронним каталогом, сервісами та основними функціями обслуговування користувачів.

4. Інформаційна підтримка освіти та досліджень

4.1 Формування серед університетської спільноти правил академічної доброчесності як основи якості освіти

Співробітники бібліотеки активно залучені до університетського процесу формування культури академічної доброчесності. Заходи з популяризації принципів академічної доброчесності серед здобувачів освіти організовувались диференційовано: для студентів початкового (молодший бакалавр), першого (бакалавр), другого (магістр) та третього рівнів вищої освіти (кандидат наук, PhD), використовуючи для цього можливості сервісу Zoom та програмного продукту Google Meet.

Для студентів початкового рівня освіти проводилися онлайн-лекції «Академічна доброчесність: курс для здобувачів освіти». Мета цих заходів – формування академічної культури, виховання чесності у процесі навчання, справедливості, встановлення довіри та підтримка

взаємоповаги між всіма учасниками академічного процесу. За звітний період лекції були прочитані для здобувачів освіти Навчально-наукового гуманітарного інституту (061 «Журналістика», 053 «Психологія», 035 «Лінгвістика»), Факультету економіки моря (073 «Менеджмент», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»), Навчально-наукового машинобудівного інституту (135 «Суднобудування»), Навчально-наукового інституту автоматики та електротехніки (271 «Морський та внутрішній водний транспорт»).

Крім візуальної демонстрації ключових аспектів і культури академічної доброчесності, студентам пропонувалася віртуальна подорож бібліотекою для знайомства з усіма її структурними підрозділами, електронним каталогом, сервісами та основними функціями обслуговування користувачів.

Крім того, слухачами лекцій були також аспіранти I року навчання. Для них проводились базові семінари «Академічна доброчесність та електронні ресурси для науки і освіти» та «Академічна доброчесність. Формування навичок академічного письма».

Для ефективної підготовки до захисту випускних робіт студенти були детально ознайомлені з «Положенням про випускні

кваліфікаційну роботу у Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова». Для недопущення випадків плагіату у випускних роботах студентів було ознайомлено з «Порядком здійснення заходів з перевірки робіт на наявність текстових збігів/ідентичності/схожості із використанням програмно-технічних засобів». Всього підготовлено і прочитано 28 лекцій.

На сайті Наукової бібліотеки <http://lib.nuos.edu.ua> у розділах «Студенту» та «Науковцю» систематично оновлюються актуальною інформацією рубрики «Академічна доброчесність». Зокрема, у розділі «Студенту» розміщено презентацію «Академічна доброчесність: курс для здобувачів вищої освіти», тестові завдання для слухачів курсу «Академічна доброчесність у сервісі Google Форм».

Наукова бібліотека здійснює перевірку кваліфікаційних робіт студентів та публікацій науковців університету на плагіат за допомогою сервісу Unicheck від компанії «Антиплагіат».

Протягом 2023 р. було здійснено технічну перевірку на наявність текстових збігів/ідентичності/схожості з іншими текстами з використанням Антиплагіатної інтернет-системи Unicheck 1 665 робіт (28 наукових статей та 1 637 кваліфікаційних робіт студентів).

4.2 Сприяння підвищенню публікаційної активності науковців НУК

Протягом звітного року співробітники НБ провели низку освітніх заходів та постійно надавали кваліфіковану консультаційну допомогу дослідникам з наступних питань: забезпечення належної ідентифікації авторів університету в міжнародному науковому просторі; визначення основних бібліометричних показників авторів (кількості документів, кількості цитувань та індексу Гірша) відповідно до баз даних наукових цитувань Scopus, Web of Science; роботи з базами даних наукових цитувань та міжнародними ідентифікаторами дослідників. Зокрема, науковцям було надано 510 вичерпних консультацій щодо актуалізації даних про них та їхній науковий доробок у Google Scholar, Scopus, Web of Science та системах ідентифікації науковців ORCID та ResearchID. Було надано допомогу вченим щодо зведення 21 авторського профілю у міжнародній наукометричній базі даних Scopus. Проводились консультації авторів університету щодо визначення чинників впливовості наукових журналів, а також пошуку та відбору якісного видання для публікації статті.

Співробітниками бібліотеки проводився також моніторинг публікаційної активності науковців університету за п'ятирічний період (2018–2023 роки) у виданнях, що входять до міжнародних баз даних наукових цитувань Scopus та Web of Science, та моніторинг основних бібліометричних показників (кількість публікацій, кількість цитувань, індекс Гірша) університету в цілому та окремих науковців усіх структурних підрозділів, відповідно до даних міжнародних наукометричних баз Scopus, Web of Science. Перевірено 225 авторських профілів

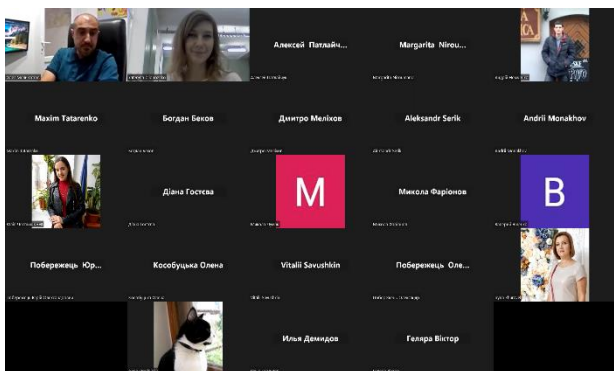
WoS та 433 авторських профілю Scopus. Укладено аналітичні довідки щодо основних бібліометричних показників працівників кафедр, опрацьовано понад 35 кафедр.

Для звіту МОН було підготовлено та заповнено таблиці (Excel) «Наукові, науково-педагогічні працівники, які мають не менше п'яти наукових публікацій у періодичних виданнях, які на час публікації було включено до наукометричних баз Scopus або Web of Science». В таблиці представлені всі публікації, які відображені у профілі автора. Опрацьовано 124 авторських профіля Scopus та 53 профіля Web of Science

Було підготовлено списки наукових статей, опублікованих та прийнятих до друку у зарубіжних виданнях, які мають імпакт-фактор (окремо Scopus, Web of Science) для Державної атестації закладів вищої освіти в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності, в якому представлено показники оцінки результативності НУК ім. адм. Макарова за п'ять останніх років за наступними напрямками: технічні, суспільні науки, гуманітарні науки та мистецтво, природничі та математичні (до звіту проректора з наукової діяльності). Оновлено та доопрацьовано списки за 2020-2022 рр, підготовлено списки за 2023 р.

Співробітники книгозбірні постійно беруть участь у спеціальних вебінарах з питань упорядкування профілів установ у базах даних Scopus та Web of Science, підготовлених компаніями Elsevier та Clarivate, яким належать бази даних Scopus та Web of Science відповідно. За результатами участі у семінарах отримано сертифікати про підвищення кваліфікації.

Одним із пріоритетних завдань Наукової бібліотеки є **інформаційно-бібліотечне забезпечення аспірантів з метою активізації їх публікаційної діяльності**.

Для аспірантів I року навчання дуже важливо було забезпечити не лише доступ до різноманітних наукових ресурсів, а й активно впроваджувати ініціативи, що сприяють успішному старту в науковому середовищі. Робота з аспірантами включала: надання доступу до наукових видань, електронних ресурсів та інших необхідних матеріалів для проведення досліджень, ознайомлення молодих науковців з сучасними

тенденціями в обраній галузі. Паралельно проводилися консультації з використання баз даних Scopus та Web of Science, підготовки та подання наукових статей. Крім того, активна участь у підтримці аспірантів у створенні та управлінні профілями ORCID, Google Scholar забезпечила точну інформацію про наукову біографію та публікації, що відіграє ключову роль у визначенні їх внеску у розвиток науки.

З метою оцінювання результатів наукової діяльності здобувачів наукового ступеня доктора філософії, PhD було **проведено другий етап дослідження «Публікаційна активність здобувачів наукових ступенів PhD у НУК ім. адм. Макарова на основі даних наукометричних БД Scopus і Web of Science»** (<https://eir.nuos.edu.ua/handle/123456789/7148>) та підготовлено методичні рекомендації:

Костирко, Т. М. Методичні рекомендації щодо створення бібліометричного профілю науковця для здобувачів наукових ступенів: другого (магістерського) – магістра; третього (освітньо-наукового) – доктора філософії; наукового рівня – доктора наук / уклад. : Т. М. Костирко, С. В. Ларенкова, С. Ю. Гординець. – Миколаїв : НУК, 2023. – 37 с. – URL: <https://eir.nuos.edu.ua/handle/123456789/7543>

4.3 Участь в акредитації освітніх програм НАЗЯВО

Підготовлено інформаційні матеріали для акредитації освітніх програм кафедри двигунів внутрішнього згоряння Машинобудівного навчально-наукового інституту НУК ім. адм.Макарова, коледжу Корабелів. Для кожної освітньої програми підготовлено пакет документів з інформаційного забезпечення дисциплін навчальних планів.

5. Маркетингова діяльність

Бібліотечний маркетинг – технологія управління, при якій діяльність бібліотеки націлена на послідовне задоволення сучасних та майбутніх запитів, потреб та очікувань наявних та потенційних користувачів. Завдяки маркетинговій діяльності бібліотека сама мотивує себе аналізувати та пристосовувати до ситуації свої технологічні процеси, внутрішню структуру і нові ідеї.

Протягом звітнього року маркетингова діяльність Наукової бібліотеки НУК ім. адм. Макарова була спрямована на роботу з віртуальним та фізичним споживачем інформації, максимальне задоволення потреб користувачів у бібліотечно-інформаційному обслуговуванні; відповідність інформаційних ресурсів бібліотеки потребам освітнього, наукового, дослідницького та виховного процесів Університету; розвиток та удосконалення бібліотечного сервісу; рекламу продукції та послуг, що надає бібліотека; підтримку позитивного іміджу книгозбірні.

Співробітники НБ постійно намагаються незвичними та креативними способами підтримувати зв'язок зі студентами, застосовуючи нові та цікаві форми роботи. Наукова бібліотека НУК ім. адм. Макарова має власний профіль у мережі Фейсбук – зручний, швидкий та дружній вид комунікації, де відразу можна побачити реакцію, виражену лайком, та отримати зворотний зв'язок у вигляді коментаря. Корисний та якісний контент представляється користувачам і на вебсайті Наукової бібліотеки.

Використовуючи ці та інші види зовнішньої комунікації, вдається зручно та доступно представляти користувачам бібліотеки усі продукти та послуги, розповідати про канали, через які вони можуть швидко отримати доступ до необхідної інформації.

5.1 Реклама бібліотеки, інформаційних ресурсів та бібліотечного сервісу

Рекламно-іміджева діяльність виступає як один із найбільш дієвих інструментів маркетингу в популяризації можливостей та послуг бібліотеки, сприяє створенню позитивного іміджу, просуванню бібліотечно-інформаційних ресурсів та інтелектуальної продукції. Одним із напрямків рекламно-іміджевої діяльності Наукової бібліотеки університету є підготовка та проведення соціокультурних заходів, які дають змогу представити наявні інформаційні ресурси (друковані та електронні), розповісти про послуги, що надає бібліотека, познайомити з новими надходженнями. Саме вони сприяють урізноманітненню уяви користувача про можливості бібліотеки для задоволення його інформаційних потреб. Аспекти такої діяльності висвітлено у **розділі звіту 2.2 «Виховна комунікативна та інформаційно-пізнавальна діяльність».**

Підвищення іміджу бібліотеки, інформування максимальної кількості користувачів про можливості та послуги книгозбірні та залучення до читання – мета бібліотечних акцій. Вже 25 років поспіль в Україні відзначається свято єдності користувачів, бібліотечних працівників та всіх, хто розуміє роль книги і бібліотеки в своєму житті – Всеукраїнський день бібліотек. На жаль, останні два роки – в умовах воєнного стану. З нагоди свята співробітники НБ НУК ім. адм. Макарова провели святкову бібліотечну акцію. Темою низки заходів було обрано гасло Української бібліотечної асоціації 2023 року «Бібліотека – твоя синергія ПЕРЕМОГИ», яке визначає роль бібліотек у наближенні нашої Перемоги. В межах циклу, для поціновувачів книги та бібліотек було запропоновано віртуальну подорож «Чарівний світ бібліотек», яка представлена на сайті Наукової бібліотеки <http://lib.nuos.edu.ua> та сторінці у Фейсбуці <https://www.facebook.com/libnuk>. Співробітники відділу обслуговування користувачів Навчально-наукового Гуманітарного інституту та Факультету морського права провели для студентів-першокурсників спеціальності «Журналістика» День першокурсника «Відкриваючи горизонти знань». На зустрічі ознайомили присутніх з сучасним цифровим середовищем НБ: вебсайтом, електронним каталогом, інституційним репозитарієм та іншими електронними інформаційними ресурсами, проінформували про дистанційні послуги, які надає бібліотека. Із розповіді студенти дізналися також про сучасну дистанційну послугу для користувачів бібліотеки – доступ до електронного каталогу НБ НУК ім. адм. Макарова з мобільних пристроїв на ОС Android за допомогою мобільного додатка LibClient. Також студентам презентували курс для здобувачів вищої освіти «Академічна доброчесність», який розкрив основні принципи

академічної доброчесності. Відвідувачі заходу ознайомились з книжково-ілюстративними виставками «Бібліологія нових надходжень» та «Скарбниця мудрості», які було оформлено з нагоди Всеукраїнського дня бібліотек.

Працівники відділу обслуговування користувачів Машинобудівного навчально-наукового інституту представили різнобарвну експозицію світлин: «Старі фотографії на стіл розклади...», яка розповідала про повсякденне життя відділу та цікаві заходи, що проходили для користувачів.

У відділі обслуговування користувачів у Навчально-науковому інституті автоматики та електротехніки було підготовлено книжково – ілюстративні виставки: «Читай українською» (нові надходження художньої літератури з фонду бібліотеки), «В дарунок читачам Наукової бібліотеки...» (книги з автографами з фонду бібліотеки) та виставку-інсталяцію «Наш дім – бібліотека» (просторова композиція, створена з книжкових видань). Слід зазначити, що всі виставки експонувались в холі університету і викликали зацікавленість у студентів, викладачів та співробітників. До циклу святкових заходів увійшла також акція «Подаруй бібліотеці українську книгу», яку активно підтримали наші користувачі.

У грудні 2023 року на базі Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова відбулося спільне засідання Вчених рад Національного університету кораблебудування ім. адм. Макарова та Миколаївського національного університету ім. В. О. Сухомлинського. Під головуванням Міністра освіти і науки України Оксена Лісового обговорювалося питання приєднання МНУ ім. В. О. Сухомлинського до НУК ім. адм. Макарова.

До цієї події співробітники Наукової бібліотеки підготували виставку «Наука та освіта НУК ім. адмірала Макарова: сучасні досягнення – інвестиції в майбутнє», яка мала на меті показати важливий внесок науковців НУК ім. адм. Макарова у розвиток нашої країни. На виставці були представлені монографії, підручники, наукові періодичні видання, матеріали конференцій, література іноземними мовами та видання – переможці різних конкурсів, авторами яких є як науковці зі світовим ім'ям, так і молоді вчені НУК адм. Макарова.

Також у рамках Всеукраїнської інформаційно-просвітницької тематичної акції «Національний тиждень читання 2023» було підготовлено перегляд літератури «Національний тиждень читання «Бути своїми», на якому представлена сучасна українська художня та краєзнавча література з фонду Наукової бібліотеки НУК. З матеріалами виставок ознайомилися Міністр освіти і науки України Оксен Лісовий, його заступник Михайло Вінницький, науковці двох провідних закладів вищої освіти, студенти та співробітники.

Рекламно-іміджевим заходом також було відкриття в Науковій бібліотеці «Олімпійського куточку». Наприкінці лютого 2023 року до Наукової бібліотеки завітали представники регіонального відділення Національного олімпійського комітету України в Миколаївській області: Андрій Кротов – заступник голови відділення НОК, Віталій Синявський – пресаташе, Ольга Блау та Олександр Лопатін – працівники відділення. Від Національного олімпійського комітету вони передали в дар університетській бібліотеці енциклопедії з історії українського та олімпійського спорту і календар. Директор НБ НУК ім. адм. Макарова Тамара Костирко висловила вдячність за подарунки, зазначила, що у складні воєнні часи поповнення бібліотечного фонду дуже актуально та розповіла про роботу Наукової бібліотеки у нових складних умовах.

Друковані видання мають особливе значення для рекламно-іміджевої діяльності. Вони розраховані на зорове сприйняття і дають можливість наблизити інформацію про діяльність бібліотеки до потенційних користувачів. Задля цього були підготовлені інформаційні листи: «Запрошуємо до бібліотеки!», в якому надавалася інформація про організацію роботи відділів обслуговування користувачів Наукової бібліотеки в підрозділах університету та «Наші ресурси – Ваш успіх!», який знайомив користувачів з сучасним цифровим середовищем НБ: вебсайтом, електронним каталогом, інституційним репозитарієм та іншими електронними інформаційними ресурсами.

Потужним комунікаційним каналом розповсюдження інформації про діяльність бібліотеки є Інтернет-простір. Повідомлення про визначні події, які відбувалися в Науковій бібліотеці НУК, розміщувалась на **власному вебсайті, у розділах «Новини»**

(<http://lib.nuos.edu.ua/>) та на сторінці у Фейсбукі (<https://www.facebook.com/libnuk>). Іміджеві публікації і корисні матеріали давали можливість віртуальному користувачу дізнатись про різноманітну діяльність бібліотеки. Систематично забезпечувалось інформаційне оновлення рубрик сайту Наукової бібліотеки:

- у розділі «Електронний каталог» представлено оновлену версію електронного каталогу НБ та надано інформацію про можливість використання мобільного додатку;
- розділи сайту «Студенту», «Науковцю», «Аспіранту», «Передплачені бази даних», «Тестові доступи», «Ресурси відкритого доступу», «Електронні ресурси», «Інтернет-ресурси» (рубрики «Цифрова грамотність» та «Корисні ресурси») постійно доповнювались актуальною інформацією;
- розділ «Нові надходження» систематично знайомив користувачів з книжковими новинками Наукової бібліотеки;
- у розділі «Бібліопрофі» поповнювалася рубрика «Корисні ресурси для бібліотечних фахівців», що давало можливість бібліотекарям підвищувати свій фаховий рівень;
- в умовах військового стану на сайті книгозбірні (розділ «Новини» та рухомий рядок) також на сторінці у Фейсбукі постійно надавалась інформація щодо послуг та сервісів бібліотеки у дистанційному режимі.

Важливу роль для іміджу бібліотеки відіграє активне використання можливостей соціальних мереж (СМ), які сьогодні є одним із найпопулярніших засобів віртуальної комунікації. Присутність бібліотеки в СМ дозволяє спілкуватися з реальними та потенційними читачами у звичайному для них середовищі.

Наукова бібліотека представлена у соціальних мережах та відеосервісах як спільнота та у вигляді персональних акаунтів бібліотекарів: «Фейсбук» (<https://www.facebook.com/libnuk>), «Youtube» (<https://www.youtube.com/@user-ut6qm7wi4p>), «Google Scholar» (<https://goo.gl/NKZaju>).

Таким чином, рекламна діяльність Наукової бібліотеки була спрямована на те, щоб розкрити всі аспекти її традиційної та віртуальної діяльності, зацікавити різноманітними послугами реальних і потенційних відвідувачів, сформуванню образу «прозорої», сучасної бібліотеки – інформаційного центру ЗВО.

Висвітлення діяльності Наукової бібліотеки у ЗМІ

Імідж бібліотеки сьогодні залежить не тільки від роботи з користувачами, але й від співпраці із засобами масової інформації (ЗМІ). Адже ЗМІ активно беруть участь у формуванні думки про бібліотеку. Від того, наскільки ця думка буде позитивною та стійкою, багато в чому залежить репутація книгозбірні. У звітному році в журналі «University Library at a New Stage of Social Communications Development», який інтегрований до світового інфопростору, представлено статті директора НБ НУК ім. адм. Макарова Костирко Т. М., проіндексовані в БД SCOPUS.

- Kostyrko, T. M. Formation and Use of Open Access Resources in University Libraries during the Pandemic and Martial Law in Ukraine / T. Kostyrko, H. Shemaieva // Conf. Proceedings «University Library at a New Stage of Social Communications Development». – Дніпро, 2022. – Вип. 7. – URL: <http://unilibnsd.diit.edu.ua/>
- Shemaieva, H. V., Kostyrko, T. M., & Grabar, N. H. (2023). International Cooperation in the Sphere of LIS: Analysing the Materials of the BOBCATSSS Conference. University Library at a New Stage of Social Communications Development. Conference Proceedings, (8), 9–21. https://doi.org/10.15802/unilib/2023_293780

Тож досвід роботи співробітників бібліотеки висвітлювався на сторінках **електронних фахових та наукових видань:**

- Костирко, Т. М. Профіль науковця в системах ідентифікації як показник публікаційної активності вченого: роль бібліотеки університету / Т. М. Костирко, І. В. Бондар // Бібліотечний Меркурій. – 2023. – Вип. 2 (30). – С. 113–124.

5.2 Дослідницька діяльність

У звітному році проведено другий етап моніторингу «Публікаційна активність

здобувачів наукових ступенів PhD у НУК ім. адм. Макарова на основі даних наукометричних БД Scopus і Web of Science». Дослідження було спрямоване на оцінювання результатів наукової діяльності здобувачів наукових ступенів. Розглянуто пріоритетні завдання НБ НУК щодо підвищення публікаційної активності здобувачів наукового ступеня PhD, а саме: сприяння формуванню знань і навичок щодо роботи з науковою інформацією, оволодіння стратегіями пошуку наукової літератури та інформації загалом, набуття компетентностей, достатніх для представлення наукових результатів у публікаціях, які входять до наукометричних баз даних. Результати дослідження опубліковані в матеріалах XIV Міжнародної науково-технічної конференції «Інновації в суднобудуванні та океанотехніці». – Миколаїв : НУК, 2023. – с. 551–555.

Також було проведено дослідження «Миколаївські бібліотеки закладів вищої освіти в період глобальних викликів (аналіз діяльності 2020–2022 рр.)». Мета дослідження – проаналізувати діяльність бібліотек ЗВО м. Миколаєва, які входять до складу Методичного об'єднання в умовах глобальних змін (період пандемії і дії військового стану), представити сучасні форми і методи роботи в контексті суспільних викликів.

У дослідженні проаналізовано склад фондів бібліотек ЗВО м. Миколаєва, розподіл фондів за цільовим призначенням, надходження документних ресурсів, фінансові витрати на комплектування, робота з наповнення та редакції інституційних репозитаріїв, довідково-бібліографічне та інформаційне обслуговування користувачів. Також розглянуто статистичні показники роботи бібліотек ЗВО та проаналізовано основні причини зниження кількісних показників з обслуговування користувачів. Значну увагу приділено дослідженню науково-дослідної та науково-методичної роботи та характеристики кадрового потенціалу бібліотек.

Результати дослідження представлені в доповіді на науково-практичному семінарі «Трансформація діяльності бібліотек ЗВО в період глобальних викликів». Матеріали дослідження розміщені на сайті Наукової бібліотеки <http://lib.nuos.edu.ua/>, у розділі «Наукова діяльність» та в репозитарії НУК ім. адм. Макарова.

5.3 Видавнича діяльність

У звітному році підготовлено методичні рекомендації:

- Костирко, Т. М. Методичні рекомендації щодо створення бібліометричного профілю науковця для здобувачів наукових ступенів: другого (магістерського) – магістра; третього (освітньо-наукового) – доктора філософії; наукового рівня – доктора наук / уклад. : Т. М. Костирко, С. В. Ларенкова, С. Ю. Гординець. – Миколаїв : НУК, 2023. – 37 с. – URL: <https://eir.nuos.edu.ua/handle/123456789/7543>.

Теоретичний та практичний матеріал методичних рекомендацій допоможе створити власний академічний профіль в Інтернеті, продемонструвати видимість та авторитетність, а також визначити інтереси дослідника і знайти потенційних співробітників у своїй галузі досліджень. Призначено для магістрів, аспірантів, науковців.

6. Менеджмент

6.1 Бібліотечні працівники

Персонал бібліотеки (без урахування технічного і обслуговуючого персоналу)	НБ	Філії	Бібліотека НУК
кількість штатних одиниць	24	3	27
у т.ч. жінок	23	3	26
кількість бібліотечних працівників			
у т.ч. бібліотечних працівників, які мають 3-й рівень освіти (освітньо-науковий / освітньо-творчий), науковий ступінь	1	–	1

(кандидат наук, доктор філософії, доктор мистецтва, доктор наук)			
з них за освітою:			
вища освіта (2-й рівень магістерський)	23	1	24
у т.ч. спеціальна	12	–	12
вища освіта (1-й рівень бакалаврський)	1	1	2
у т.ч. спеціальна	1	1	2
початкова вища освіта (молодший бакалавр)	–	1	1
у т.ч. початкова спеціальна	–	1	1
повна загальна середня освіта	–	–	–
за стажем:			
до 3 років	–	–	–
3 - 9 років	3	–	3
10–20 років	6	1	7
понад 20 років	15	2	17
працюють повний робочий день	23	3	26

Персонал бібліотеки НУК ім. адм. Макарова – це потенціал, який дозволяє здійснювати функціонування бібліотеки. Сучасний бібліотекар працює в умовах розвинутого інформаційного суспільства. Спектр його знань, вмінь та навичок диктується появою нових комунікаційних систем та інформаційним розвитком. Всього на 01.01.2024 року в бібліотеці працює 27 співробітників (НБ – 24, філії – 3). У 2022 році кількість співробітників складала 39 осіб. Таким чином, кількість бібліотечних працівників зменшилась на 12 осіб. Серед працівників бібліотеки – директор Наукової бібліотеки – кандидат наук з соціальних комунікацій, 24 бібліотечних працівника (89%) мають вищу освіту (2-й магістерський рівень), з них – 12 співробітників (50 %) мають вищу спеціальну освіту. Із загальної кількості бібліотечних працівників – 3 співробітника (11%) мають стаж роботи від 3 до 9 років, 7 співробітників (26%) мають стаж роботи 10-20 років, 17 співробітників (63%) працюють у бібліотеці понад 20 років. Незважаючи на скорочення чисельності бібліотечних працівників, бібліотека університету в повному обсязі виконувала свої інформаційні, освітні та просвітницькі функції. Цьому сприяв перерозподіл посадових обов’язків та визначення функції кожного бібліотечного працівника для злагодженої роботи колективу бібліотеки.

Структура Наукової бібліотеки:

- **Дирекція: – 4:**
директор – 1;
заступник директора з наукової роботи – 1;
заступник директора з питань автоматизації бібліотечних процесів – 1;
вчений секретар – 1.
- **Відділи обслуговування користувачів (абонемент; читальний зал):**
Кількість працівників – 8.

- **Відділ наукової, іноземної літератури та періодичних видань:**
Кількість працівників – 1.
- **Інформаційно-бібліографічний відділ:**
Кількість працівників – 5.
- **Відділ комплектування та наукової обробки літератури:**
Кількість працівників – 2.
- **Відділ бібліотечного маркетингу, інноваційної та методичної роботи:**
Кількість працівників – 3.

6.2 Методичне забезпечення бібліотечної діяльності

Методична діяльність Наукової бібліотеки НУК ім. адм. Макарова є важливою складовою роботи бібліотеки та спрямована на підвищення кваліфікації і професійної майстерності бібліотечного фахівця. Планування діяльності МО бібліотек ЗВО м. Миколаєва відбувалося з урахуванням викликів та вимог сучасності. Систематично проходили планові засідання керівної ланки бібліотек ЗВО, на яких обговорювалися пропозиції щодо роботи методичного об'єднання та затверджувався план діяльності на поточний рік.

Протягом року методична робота здійснювалась з урахуванням актуальних та важливих напрямків:

- забезпечення інформаційної підтримки науково-дослідної та виховної діяльності ЗВО;
- формування культури академічної доброчесності;
- використання відкритих освітніх і наукових ресурсів;
- підвищення фахової кваліфікації бібліотечних працівників;
- надання консультативно-методичної допомоги;
- впровадження інновацій в бібліотеках;
- оформлення нормативної бібліотечної документації та ін.

6.2.1. Додаткова бібліотечна освіта. Система підвищення кваліфікації

Підвищення кваліфікації фахівців бібліотек ЗВО м. Миколаєва – важливий напрям роботи методичного об'єднання. Процес вдосконалення професійних компетентностей, здобуття нових вмінь та навичок важко уявити без організації різного роду навчальних заходів та підготовки тематичних інформаційних матеріалів. Наукова бібліотека використовує різноманітні засоби для формування і розширення професійного світогляду бібліотечних працівників. Це й традиційні, випробувані часом форми і нові, сучасні, інтерактивні.

З метою вдосконалення професійної компетентності було проведено День фахівця «Актуалізація бібліотечних фондів у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України», в рамках роботи «Профі-класу креативної освіти» відбулося заняття-тренінг «Цифрова компетентність бібліотечного фахівця», на засіданні «Школи сучасного бібліотекаря» поспілкувалися на тему «Професійна мобільність фахівця в умовах воєнного стану».

Використовуючи можливості інтернет-сервісів, працівники Наукової бібліотеки брали віртуальну участь у бібліотечному житті країни та світу, упродовж року підвищували свою кваліфікацію шляхом участі у наукових та науково-практичних конференціях, семінарах, тренінгах на платформах різних наукових та науково-освітніх установ (форма участі – слухач):

- Міжнародній науково-практичній конференції «Університетська бібліотека на новому етапі розвитку соціальних комунікацій». Тема 2023 «Бібліотека та управління знаннями в час кризи», Український державний університет науки і технологій, м. Дніпро, (отримали сертифікати);
- XXVI Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Королєнківські читання 2023». «Бібліотеки, архіви, музеї в умовах війни», Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Королєнка, м. Харків;
- Щорічній конференції всеукраїнської громадської організації Українська бібліотечна асоціація «Українські бібліотеки: візія майбутнього», м. Київ;

- XXIII Всеукраїнській виставці-форумі «Українська книга на Одещині» та IV Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю для фахівців бібліотек України та зарубіжжя «Одеса БібліоСаміт», Одеська національна наукова бібліотека, м. Одеса;
- Навчально-методичному семінарі «Інноваційні технології в бібліотечно-інформаційній діяльності», Державна науково-технічна бібліотека України, м. Київ (отримали сертифікати);
- Навчально-методичному семінарі «Актуалізація та збереження бібліотечних фондів: виклики сьогодення», Державна науково-технічна бібліотека України, м. Київ (отримали сертифікати);
- Семінарі «Російська та російськомовна література у публічних бібліотеках України. Рік війни. Що змінилося?», Українська бібліотечна асоціація, м. Київ;
- Семінарі «Актуальні проблеми бібліотечної статистики», Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого, м. Київ;
- Вебінарі «Еволюція стандартів каталогізації: від 91 правила Британської бібліотеки (1841) до RDA», Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського, м. Київ;
- Вебінарі «Авторське право у бібліотеці», Українська бібліотечна асоціація, м. Київ;
- Засідання секції університетських бібліотек, Українська бібліотечна асоціація, м. Київ;
- Тренінгу «Практика використання бібліографічних менеджерів», Державна науково-технічна бібліотека України, м. Київ;
- Воркшопі «Бібліотека та управління знаннями в кризовий час», Український державний університет науки і технологій, м. Дніпро;
- Занятті з інформаційної грамотності від Антишколи українських бібліотекарів УБА «Акредитація освітніх програм університету».

Для покращення якісного інформаційного супроводу науково-дослідного процесу університету працівники Наукової бібліотеки підвищували свій фаховий рівень, прослухавши вебінари:

- **Серії вебінарів від Elsevier:**
 - «Профілі установ Scopus IPW без таємниць»
 - «Ефективний пошук літератури в Science Direct»
- **Серії вебінарів від Державної науково-технічної бібліотеки України:**
 - «Знайомство з Research4Life: початок використання»
 - «Знайомство з Research4Life: ефективний пошук в колекціях»
 - «Знайомство з Research4Life: єдиний контекст-портал»
- **Серії вебінарів від Clarivate:**
 - «Вступ до наукометрії від Clarivate» (отримали сертифікати)
 - «Профіль дослідника у Web of Science» (отримали сертифікати)
 - «Хижацькі видання VS: бібліотекарі та науковці»
 - «Наука України крізь призму Web of Science» (отримали сертифікати)
 - «Авторські профілі науковця» (отримали сертифікати)
 - «Інтеграція платформ Web of Science та ProQuest» (отримали сертифікати)
 - «Створення та корегування профілю науковця у Web of Science» (отримали сертифікати)
 - «Як підібрати видання для публікацій» (отримали сертифікати)
 - «Як бібліотекар може допомогти науковцю» Національна наукова медична бібліотека у співпраці з компанією Clarivate і ВГО «Українська бібліотечна асоціація»
 - «Як моя організація інтегрується в ORCID» від компанії ORCID.

Директор Наукової бібліотеки Костирко Т. М. **наживо брала участь** в одній з найвагоміших бібліотечних подій України – **XIII Львівському міжнародному бібліотечному форумі «Бібліотека вільних людей»**. Форум відбувся у змішаному форматі: **наживо** в Українському католицькому університеті, Американському домі і бібліотеках міста Львова та за онлайн-участі – на платформі Zoom. Співробітники бібліотеки долучилися до участі у форумі в онлайн-форматі.

Фахівці Наукової бібліотеки брали участь у національному тесті з медіаграмотності,

організованому Національним проектом з медіаграмотності «Фільтр».

В День української писемності та мови співробітники долучилися до всеукраїнського флешмобу – написання радіодиктанту національної єдності «Дороги України», а з нагоди Дня Конституції України були учасниками загальнооміської акції – написання онлайн-диктанту.

Міжвузівські заходи

В рамках заходів системи підвищення професійної компетенції бібліотечних фахівців у Науковій бібліотеці було підготовлено та проведено науково-практичний семінар **«Трансформація діяльності бібліотек ЗВО в період глобальних викликів»**. Вперше за період пандемії і дії військового стану захід пройшов в режимі офлайн. У роботі семінару взяли

участь більше 30 учасників – керівники та провідні фахівці бібліотек закладів вищої освіти Миколаєва: НБ НУК ім. адм. Макарова, НБ МНУ ім. В. Сухомлинського, бібліотеки Миколаївського національного аграрного університету, бібліотеки Чорноморського національного університету ім. Петра Могили, бібліотеки Миколаївського навчально-наукового інституту права Національного університету

«Одеська юридична академія», бібліотеки Відокремленого підрозділу «Миколаївської філії Київського національного університету культури і мистецтв». На семінарі були представлені доповіді та виступи співробітників Наукової бібліотеки, які висвітлювали практичний досвід роботи та теоретичні аспекти з актуальних питань функціонування бібліотек.

- «Бібліотеки України. Візія майбутнього» – Т. М. Костирко, директор Наукової бібліотеки, кандидат наук із соціальних комунікацій;

- «Роль бібліотек закладів вищої освіти в період глобальних викликів (аналіз діяльності 2020–2022pp)» – О. В. Белодєд, заступник директора Наукової бібліотеки НУК ім. адм. Макарова з наукової роботи;

- «Мем як чинник промоції читання та бібліотеки: теоретичний аспект та пропозиції до застосування» – Т. С. Мігунова, провідний методист відділу бібліотечного маркетингу, інноваційної та методичної роботи Наукової бібліотеки НУК ім. адм. Макарова. Матеріали семінару розміщені на сайті Наукової бібліотеки <http://lib.nuos.edu.ua/> в розділі «Наукова діяльність».

6.2.2 Методико-консультаційна допомога

Важливим аспектом методичної діяльності є професійна консультаційна допомога. В межах співпраці, фахівцями Наукової бібліотеки надавалася індивідуальна методична допомога з урахуванням професійних потреб колег з інших університетських бібліотек. Методичне консультування надавалося як в дистанційному форматі (електронною поштою, месенжерами, за допомогою телефонного зв'язку) так і наживо. На сайті бібліотеки постійно оновлювався актуальною інформацією розділ «Бібліопрофі», зокрема рубрики «Корисні ресурси для бібліотечних фахівців», «На допомогу плануванню», «Система підвищення кваліфікації», «Професійні ресурси».

Протягом року за методичною допомогою звернулись більше 30 фахівців бібліотек, що входять до складу МО та бібліотек-філій університету. Серед питань, які найчастіше цікавили колег, можна виділити такі: правильність заповнення оновленої «Зведеної таблиці основних статистичних показників роботи бібліотеки ЗВО України»; облік мережних локальних документів, доступних користувачам, з відкритим доступом; правила обліку віртуальних користувачів; програми перевірки на плагіат; консультації по роботі з оновленою версією АБІС «УФД/Бібліотека», оптимізація та актуалізація бібліотечних фондів у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України відповідно до рекомендацій Міністерства культури та інформаційної політики України, тощо.

Чисельні консультації надавалися фахівцям НБ МНУ ім. В. О. Сухомлинського з приводу приєднання бібліотеки до НБ НУК ім. адм. Макарова.

6.3 Аналітична діяльність

Протягом 2023 року підготовлено аналітичні матеріали загального характеру:

- «Звіт про роботу Наукової бібліотеки за 2022 рік»; «Звіт про роботу методичного об'єднання за 2022 рік»;
- «Таблиця основних статистичних показників роботи Наукової бібліотеки за 2022 рік»;
- «Таблиця основних статистичних показників роботи бібліотек-філій НУК за 2022 рік»;
- «Зведена таблиця основних статистичних показників роботи бібліотек ЗВО м. Миколаєва, що входять до складу МО, за 2022 рік»;
- «План засідань Ради методичного об'єднання на 2023 рік»; «План роботи Наукової бібліотеки НУК на 2023 р.»;
- «Статистичні показники роботи НБ НУК за 2023 р.» (для Департаменту освіти і науки Миколаївської облдержадміністрації).

У звітному році підготовлено аналітично-оглядові матеріали про діяльність Наукової бібліотеки НУК та бібліотек ЗВО м. Миколаєва, які входять до складу МО, а саме:

- «План проведення заходів системи підвищення кваліфікації працівників бібліотек ЗВО, які входять до складу МО на 2023 рік»
- «Аналітичний огляд роботи бібліотек ЗВО м. Миколаєва, які входять до складу МО за 2022 рік»
- Інформація до «Звіту про діяльність ректора НУК ім. адм. Макарова за 2023 рік».

Підготовка регламентуючих документів

У звітному році розроблена та затверджена на засіданні Методичної ради Наукової бібліотеки «Інструкція про порядок обліку, зберігання, списання та вилучення кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти».

6.4 Участь у професійних заходах

Протягом 2023 року співробітники НБ НУК ім. адм. Макарова взяли участь та виступили з доповідями на:

- VIII Міжнародній конференції «University Library at a New Stage of Social Communications Development»

Topic 2023 «Library and knowledge management in times of crisis» (5–6 жовтня 2023 р.), Наукова бібліотека Українського державного університету науки і технологій (м. Дніпро)

- ✓ Шемаєва Г.В., Костирко Т.М., Грабар Н.Г. Міжнародна професійна взаємодія у бібліотечно-інформаційній сфері.
- Науково-практичному семінарі «Трансформація діяльності бібліотек ЗВО в період глобальних викликів» (23 листопада 2023 р.), Наукова бібліотека НУК ім. адм. Макарова, м. Миколаїв:
 - ✓ Костирко Т.М. Бібліотеки України. Візія майбутнього.
 - ✓ Белодєд О.В. Роль бібліотеки закладів вищої освіти в період глобальних викликів (аналіз діяльності 2020-2022pp).
 - ✓ Мігунова Т.С. Мем як чинник промоції читання та бібліотеки: теоретичний аспект та пропозиції до застосування.

Крім того, у звітному році фахівці книгозбірні взяли участь у наукових конференціях та семінарах:

Тези доповідей

- Шемаєва, Г. В. Міжнародна професійна взаємодія у бібліотечно-інформаційній сфері / Г.В.Шемаєва, Т. М. Костирко, Н.Г. Грабар // Матеріали VIII міжнар. конф. «University Library at a new Stage of Social Communications Development». – Дніпро : Наук. б-ка УДУНТ, 2023. – URL: http://conflib.diit.edu.ua/Conf_univ_Library_2023/paper/view/28955/16849
- Костирко, Т. М. Публікаційна активність здобувачів наукового ступеня PhD як оцінка їх наукової діяльності = Publication activity of PhD degree holders as an assessment of their scientific activity / Т. М. Костирко, К. С. Білоножко // Матеріали XIV міжнар. наук.-техн. конф. "Інновації

в суднобудуванні та океанотехніці". – Миколаїв : НУК, 2023. – С. 551–555. – URL: <https://eir.nuos.edu.ua/handle/123456789/7148>

- Костирко, Т. М. Бібліотеки України. Візія майбутнього / Т. М. Костирко // Матеріали наук.-практ. семінару "Трансформація діяльності бібліотек ЗВО в період глобальних викликів". – Миколаїв : НУК, 2023. – URI: <https://eir.nuos.edu.ua/handle/123456789/7696>

- Белодєд, О. В. Миколаївські бібліотеки закладів вищої освіти в період глобальних викликів (аналіз діяльності 2020–2022 рр.) / О. В. Белодєд // Матеріали наук.-практ. семінару «Трансформація діяльності бібліотек ЗВО в період глобальних викликів». – Миколаїв : НУК, 2023. – URI: <https://eir.nuos.edu.ua/handle/123456789/7700>

- Мігунова, Т. С. Мем як чинник промоції читання та бібліотеки: теоретичний аспект та пропозиції до застосування / Т. С. Мігунова // Матеріали наук.-практ. семінару "Трансформація діяльності бібліотек ЗВО в період глобальних викликів". – Миколаїв : НУК, 2023. – URI: <https://eir.nuos.edu.ua/handle/123456789/7697>

Візди та відвідування бібліотек, професійна співпраця

Центральна міська бібліотека ім. М.Л. Кропивницького:

- відвідування презентації книги І. Марцінковського «Шевченківський словник» (співробітники відділу комплектування та наукової обробки літератури);
- відвідування гуманітарно-просвітницьких заходів бібліотеки у віртуальному форматі (протягом року – фахівці НБ).

Обласна універсальна наукова бібліотека

- відвідування гуманітарно-просвітницьких заходів бібліотеки у віртуальному форматі (протягом року – фахівці НБ).

Миколаївська обласна бібліотека для дітей ім. В. Лягіна

- відвідування засідань правління Миколаївської обласної асоціації (жовтень – Ларенкова С. В., заступник директора з питань автоматизації бібліотечних процесів, Белодєд О. В., заступник директора з наукової роботи)

Миколаївський обласний краєзнавчий музей

- відвідування презентації книги «Історія Миколаївського обласного краєзнавчого музею та його колекції» (співробітники відділу комплектування та наукової обробки літератури).

7. Робота Методичного об'єднання бібліотек ЗВО м. Миколаєва

До Методичного об'єднання (МО) входять 6 бібліотек провідних ЗВО міста:

- Національного університету кораблебудування ім. адм. Макарова (НУК ім. адм. Макарова);
- Миколаївського національного аграрного університету (МНАУ);
- Миколаївського національного університету ім. В.О.Сухомлинського (МНУ ім. В.О.Сухомлинського);
- Чорноморського національного університету ім.П.Могили (ЧНУ ім.П.Могили);
- Відокремленого підрозділу Миколаївської філії Київського національного університету культури і мистецтв (ВП «МФ КНУКіМ»);
- Миколаївського навчально-наукового інституту права Національного університету «Одеська юридична академія» (МННІП НУ «ОЮА»).

Пріоритетними напрямками діяльності методичного об'єднання у звітному році були:

- подальший розвиток бібліотечних ресурсів відповідно до сучасних потреб та профілів ЗВО;
- робота з оптимізації та актуалізації бібліотечних фондів у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України відповідно до рекомендацій Міністерства культури та інформаційної політики України;
- пристосування сервісів для забезпечення якісного та оперативного обслуговування користувачів у режимах онлайн та офлайн, створення безпечних умов для читачів та співробітників бібліотек;
- інформаційне забезпечення освітнього та наукового процесів через формування та організацію віддаленого доступу до якісних освітніх та наукових ресурсів, як світових, так і ЗВО;
- сприяння формуванню та підвищенню рівня інформаційної, цифрової, медійної грамотності, інформаційної гігієни та академічної доброчесності серед здобувачів освіти;
- розвиток та удосконалення компетентностей кадрового складу бібліотек МО.

7.1 Робота Ради методичного об'єднання

Дорадчим органом Методичного об'єднання бібліотек ЗВО є Рада. Її засідання проводились щоквартально на базі Наукової бібліотеки НУК ім. адм. Макарова в онлайн та офлайн форматі. У 2023 році на засіданнях Ради було розглянуто такі питання:

I кв.

1. Обговорення змін і уточнень до «Таблиць основних статистичних показників роботи бібліотеки ЗВО України».
2. Затвердження плану роботи МО на 2023 рік.

II кв.

1. Робота бібліотек ЗВО з питань якісної інформаційної підтримки освіти та досліджень.
2. Оптимізація та актуалізація бібліотечних фондів у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України відповідно до рекомендацій Міністерства культури та інформаційної політики України;

III кв.

1. Вирішення організаційних питань та участі бібліотек Методичного об'єднання у науково-практичному семінарі «Трансформація діяльності бібліотек ЗВО в період глобальних викликів».
2. Проблемні питання у діяльності бібліотек ЗВО.

IV кв.

1. Про підготовку звітно-планової документації.
2. Робота бібліотек ЗВО з удосконалення дистанційного інформаційного сервісу.

Протягом року обговорювалися поточні питання діяльності бібліотек ЗВО, які входять до МО, висвітлювалися інноваційні аспекти у роботі.

7.2 Комплексні масові заходи бібліотек МО

Наукова бібліотека Національного університету кораблебудування ім. адм. Макарова

- творча зустріч «Життя, сповнене подій» з науковцем, громадським діячем, краєзнавцем, кандидатом медичних наук, доцентом кафедри теоретичних основ олімпійського та професійного спорту Навчально-наукового гуманітарного інституту НУК ім. адм. Макарова І. Б. Марцінковським;
- тематична година «Книга та сучасність»;
- пізнавальний захід «Мій рідний край – моя земля» (до Дня міста-героя Миколаєва);
- рекламно-інформаційний захід «Святковий бібліосвіт університетської книгозбірні» (до Всеукраїнського дня бібліотек);
- онлайн-тьюторіал «Продовжуючи справу Рудольфа Дізеля» (до 165-річчя від дня народження Рудольфа Дізеля та 130-річчя виходу у світ патента на двигун);

- відкритий перегляд сучасної української літератури та краєзнавчих видань з фонду Наукової бібліотеки «Бути своїми» (до Всеукраїнської інформаційно-просвітницької тематичної акції «Національний тиждень читання 2023»);

- відкритий перегляд «Наука та освіта НУК імені адмірала Макарова: сучасні досягнення – інвестиції в майбутнє» (до спільного засідання Вчених рад НУК ім. адмірала Макарова та МНУ імені В.О. Сухомлинського).

Наукова бібліотека Миколаївського національного університету ім. В. О. Сухомлинського

- віртуальний журнал «Уроки на завтра...» (до 105-річчя від дня народження В.О. Сухомлинського);

- година корисної інформації «Методичний гід у світ студентського життя».

Бібліотека Миколаївського національного аграрного університету

- літературна година «Шануймо поета: Дмитро Кремень у пам'яті миколаївців» (до 70-річчя від Дня народження поета). Спільний проєкт Миколаївської асоціації бібліотекарів, Спілки письменників Миколаївщини, працівників закладів культури, освітян і Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Бібліотека Чорноморського національного університету імені Петра Могили

- тематична зустріч «День анатомії в університеті»;

- участь у марафоні з нагоди Дня рідної мови «ЧНУ на мовному фронті».

8. Професійне партнерство

Бібліотеки ЗВО України:

- Наукова бібліотека Українського державного університету науки і технологій;
- Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»;

- Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Національного університету ім. Т. Г. Шевченка;
- Наукова бібліотека Національного Університету «Києво-Могилянська академія»;
- Наукова бібліотека Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова;
- Наукова бібліотека Харківського національного університету радіоелектроніки;
- Наукова бібліотека Хмельницького національного університету.

Бібліотеки ЗВО м. Миколаєва:

- Бібліотека Національного університету кораблебудування ім. адмірала Макарова (НУК);
- Бібліотека Миколаївського національного аграрного університету (МНАУ);
- Бібліотека Миколаївського національного університету ім. В. О. Сухомлинського (МНУ);

- Бібліотека Чорноморського національного університету ім. П. Могили (ЧНУ);
- Бібліотека Відокремленого підрозділу Миколаївської філії Київського національного університету культури і мистецтв (ВП МФ КНУКіМ);

- Бібліотека Миколаївського навчально-наукового інституту права Національного університету «Одеська юридична академія»(МННІП НУ «ОЮА»).

Обласні і міські бібліотеки:

- Миколаївська обласна універсальна наукова бібліотека;
- Миколаївська обласна бібліотека для юнацтва;
- Центральна бібліотека ім. М. Л. Кропивницького ЦБС для дорослих м. Миколаєва;
- Центральна міська бібліотека для дітей ім. Ш. Кобера і В. Хоменка ЦБС для дітей м. Миколаєва;

Громадські професійні організації:

- Асоціація «Інформатіо-Консорціум»;
- Українська бібліотечна асоціація;
- Миколаївська обласна бібліотечна асоціація.

9. Бібліотечна рада і участь громадськості у діяльності бібліотеки

Протягом поточного року засідання бібліотечної ради проводились два рази на рік. Було обговорено «Звіт про роботу бібліотеки за 2022 рік» та затверджено «План роботи бібліотечної ради на 2023 рік». У роботі Наукової бібліотеки активну участь брали ректорат університету, адміністративно-господарча частина, Центр інформаційних технологій, керівники інститутів та факультетів, голова профспілкового комітету співробітників НУК, які допомагали вирішувати технічні та господарчі питання у роботі бібліотеки, а також у процесі реорганізації бібліотечного фонду.

Разом з кафедрами і громадськими організаціями університету проводились соціокультурні заходи у дистанційному та традиційному форматі.

10. Автоматизація бібліотечних процесів. Використання комп'ютерних технологій

Автоматизація бібліотечних процесів сприяє прискоренню процесів обробки інформації, внесення даних та збільшенню можливостей в обслуговуванні користувачів, дозволяє поетапно позбавити фахівців бібліотеки рутинної праці, а користувачам – створити ефективний та комфортний сервіс з пошуку інформації. Вона також сприяє впровадженню в практичну діяльність новітніх інформаційних технологій.

З метою повноцінного забезпечення фахових потреб науковців і практиків освітньої галузі, студентів працівники бібліотеки модернізують основні технологічні процеси, розширюють репертуар і підвищують якість завдяки впровадженню досягнень у галузі сучасних інформаційних, комунікаційних та мультимедійних технологій.

У 2023 році відбувся перехід репозитарію НУК імені адмірала Макарова на оновлену версію DSpace 7.6.1. Була проведена робота зі встановлення нової версії, наповнення документами колекцій та налаштування параметрів внутрішніх статистичних показників оновленої вебсторінки репозитарію.

Для модернізації програмного забезпечення у звітному році університетом було придбано оновлену версію системи автоматизованої бібліотечно-інформаційної системи «УФД/Бібліотека», яка включає додаткові компоненти (окремі програмні модулі) такі, як WEB модуль, Android модуль, модуль контролю доступу, авторизація користувачів та інше. (Детальніше у розділі: **1.4.** Цифрові активи Наукової бібліотеки: створення, формування, організація доступу.)

У 2023 році бібліотека університету в своїй роботі використовувала 13 персональних комп'ютерів (НБ – 11, філії – 2), в 2022 році було 33 комп'ютери (НБ – 30, філії – 3); 2 принтера, які знаходились в НБ, у 2022 році було 6 принтерів (НБ – 5, філії – 1); 6 багатофункціональних пристроїв (НБ – 4, філії – 2), в 2022 році було 7 багатофункціональних пристроїв (НБ – 5, філії – 2).

У звітному році у бібліотеці було 13 автоматизованих робочих місць (НБ – 11, філії – 2), у 2022 році – 21 автоматизоване робоче місце (НБ – 18, філії – 3); з них: АРМів для співробітників було 12 (НБ – 10, філії – 2), в 2022 році – 19 (НБ – 16, філії – 3); АРМів для користувачів у 2023 році – 1 в НБ, у 2022 в НБ було 2 АРМ для користувачів. Кількість комп'ютерів, які мають доступ до мережі Інтернет – 13 (НБ – 11, філії – 2), в 2022 році – 21 (НБ – 18; філії – 3), у тому числі для користувачів – 1 в НБ, в 2022 році – 2 в НБ. Кількість копіювально-розмножувальної техніки дорівнювала 8 (НБ – 6, філії – 2), в 2022 році було 15 (НБ – 12; філії – 3). Також для потреб Наукової бібліотеки було придбано новий мережевий комутатор та модернізовано комп'ютерну мережу бібліотеки. Це дало можливість поліпшити продуктивність автоматизованих робочих місць.

11. Матеріально-технічна база

Загальна площа приміщень бібліотеки складає 2771,2 квадратних метрів, з них площа Наукової бібліотеки (НБ) – 2227,0 м², філій – 544,2 м². Із загальної кількості площа для зберігання фонду – 1540,5 м² (НБ -1189,3 м², філії -351,2 м²).

Площа для обслуговування користувачів дорівнює 936,3 м² (НБ -743,3 м², філії – 193 м²).

Капітального ремонту потребують 1959,9 м² НБ (86% від її загальної площі). Площа приміщень НБ, які перебувають в аварійному стані, становить 1242,5 м² – (54% від її загальної площі).

У звітному році було проведено частковий косметичний ремонт у приміщеннях відділу обслуговування користувачів НБ у Навчально-науковому інституті автоматики та електротехніки – зроблено віконні відкоси після встановлення металопластикових вікон (12 малих та 12 великих вікон), штукатурка, шпаклівка, фарбування підвіконь, пофарбовано стіни та стелю в кабінеті, заміна лінолеуму у приміщенні книгосховища.

Директор Наукової бібліотеки НУК

Тамара КОСТИРКО